

ERDÉLYI LAPOK

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
RIA 1., Disztér 2. tp. B.

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hóra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 90 P. félévre 45 P. negyedévre 25 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

Háborús uszítás a szomszédos népek között

Az Universul heves gyűlöletlavinája a magyarok ellen

A leszerelési konferencia megbuktatásának és a fegyverkezési láz fölébresztésének a szolgálatát számtalan ujság végzi a világon. A népek egyáltalán nem háborús hangulatúak, azonban különösen a francia fegyvergyárak nagyon félnek, hogy a háborús félelem nélkül nyakukon marad a sok municíós portéka. Tehát, hogy mégis legyen háborús lármá, mesterkéltén a legkisebb békekérdést is a lapokon keresztül népek közötti gyűlölet kérdésévé fujatnak fel. Persze ezért az uszító lapokat busásan megfizetik. Önkéntelenül ez jut eszünkbe, amikor bukaresti tudósítónk alábbi jelentését elolvassuk.

Bukarest. Saját tud. Az Universul nap-nap mellett felhívásokat közöl az antirevizionista mozgalomhoz való csatlakozásra. Ma a kulturális, hazafias és szakmai egyesületeket hívja fel és többek között a következőket írja:

— A magyarok vakmerően azt állítják, hogy Nagymagyarország határait

vissza kell állítani, a mi Kárpátjainkon, hogy így Erdély ismét az ő uralmuk alá kerüljön. A politikai vezérek kihívó beszédei és a propaganda-közlemények tömege arra buzdítják a magyar népet, hogy küzdjön Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia ellen, a trianoni határok megsemmisítéséért. A Pesti Hírlap, hogy erősítse a magyar nép gyűlöletét a szomszéd nemzetek ellen és fenntartsa benne a megmérgezett revans-szellemet, pályázatot írt ki irredenta költeményekre s a beteges képzeletet és a tulhajtott sovinizmus e szüleményeit kiválogatták és könyvekben tették közzé „Száz fátyla” címmel. Nyolcmillió magyar szüntelenül lázong a békeszerződések ellen. Az egész magyar irredenta uralom arra törekszik, hogy kifejlessze egy állítólag civilizált nép rablási és hódítási ösztöneit.

Igy ír az Universul, bejelentvén a május 28-iki nagy antirevizionista népgyűlést.

Nagy változások a román diplomáciai karban

— **Lugoseanu kereskedelmi miniszter lesz a római követ** —

Bukarest. Saját tud. A diplomáciai testületben nagy változások lesznek. Az ezekre vonatkozó királyi dekrétumokat május 10-én írja alá az uralkodó. *Lugoseanu* római követté nevezik ki. *Ghica* jelenlegi római követet Madridba helyezik át *Anton Bibescu* helyébe, aki viszont Lisszabombba kerül. *Visoianu* hágtai követté nevezik ki. *Costiescu-Ghica* stockholmi követet visszahívják. Helyébe *Barbu Constantinescu*t küldik ki.

Ezenkívül még lesznek más visszahívások

Harc a kormány és Junian pártja közt Brassóban

Brassó. Saját tud. A Junian vezetése alatt megalakult radikális párt vasárnap nagygyűlést tartott Brassóban, amelyen *Junian* ismertette már többször hangoztatott programját. Eszerint követeli a párt a lei leértékelését amerikai mintára. Követeli a teljes vélemény szabadságot és az ostromállapot megszüntetését, mert — szerinte — átkos uralom az, amely a szuronyok hegyére támaszkodik. Követeli a közelet tisztaságát és felelősségrevonását azoknak, akik a mai tragikus helyzetért felelősek.

A gyűlést a karzatra betódult zavargó elemek botrányba fullasztották. A szónokokat minduntalan közbekiáltásokkal zavarták, míg végül is Junian néhány híve a karzatra sietett, hogy a zavargókat távozásra kényszerítse. Parázs verekedés lett belőle. Elcinte csak öklök-

is, amelyek mind arra engednek következtetni, hogy *Titulescu* egészen új munkacsapattal akarja felvenni a küzdelmet a küszöbön álló nagy külpolitikai eseményekre való tekintettel.

Tegnap, hétfőn délelőtt *Titulescu* feleségével együtt *Ditmar* finn követtől ebédelt. A tegnapi nap folyamán Jugoszlávia és Görögország követeit fogadta, este pedig *Palliare*t angol követtől vacsorált. *Titulescu*t, aki eddig tartalékos őrnagy volt, alezredessé léptették elő a tartalékban.

kel dolgoztak, lábakkal rugdostak, székekkel verekedtek, később azonban előkerültek a bicskák is és valóságos közelharc fejlődött ki. *Dan Ioan* és *Greco József* súlyos sebesülést szenvedtek.

Kedden *Olteanu*, a radikális párt megyei tagozatának elnöke, feljelentést tett az ügyészségen *Boboe Miklós*, *Ciurcu János* és *Florea* kormánypárti kortések ellen, akikről azt állítja, hogy ők voltak a véres verekedés értelmi szerzői.

AZ ERDÉLYI LAPOK UTITÁRSASÁGA A PÁPA ELŐTT. Az „Erdélyi Lapok” római zárandokaitól ma szűkszavú levelezőlapot kaptunk, amelyben arról értesítenek minket, hogy csütörtökön éjszaka fél 3 órakor érkeztek meg Rómába. Pénteken megtekintették az örök várost és szombaton jelentek meg a pápa előtt. Rómából valószínűleg szerdán este negyed 7 órakor érkeznek haza a zárandokok Nagyváradra.

Tiszta helyzetet akarunk!

Írta: Gyárfás Elemér

Az utóbbi napokban nagy sajtólárma vihartzott föl az *Erdélyi Lapok*-nak a hitlerizmus és antiszemitizmus kérdéseiben való állásfoglalásai körül. A lap főmunkatársaként is, de a felmerült elvi kérdések eldöntésének az elősegítésére is szükségesnek tartom, hogy világosan leszögezzük álláspontunkat, amely nem tűr félremagyarázásokat s félreértéseket.

Ez az álláspont nem lehet más, mint a katolicizmus álláspontja a nemzeti sovinizmus s az antiszemitizmus kérdéseiben. E lap legelső számának élén magam is világosan megjelöltem, hogy mi e mozgalmak egyikét sem szolgáljuk.

Az antiszemitizmust illetően csak nemrégiben közölte az *Erdélyi Lapok* a kolozsvári világnézeti kurzuson tartott előadásom gondolatmenetét, ahol szószertint idéztem a *Szentszék* idevágó 1928. évi dekrétumát, amely „határozottan elítéli a gyűlölködést a zsidó nép, Isten egykori választott népe ellen, amint elítél minden irigykedést és gyűlöletet a nemzetek között” s kiemeli, hogy „a Szentszék nemes tradíciója volt mindig védelembe venni igazságtalan bántalmazásokkal szemben ezt a népet, amely Jézus Krisztusig az isteni ígéretek hordozója volt”. Ráműtöttem arra, hogy mi nem állunk harcban a zsidó néppel, vagy éppen ennek egyes fiaival, akik között igen derék s tiszteletreméltó egyéniségeket ismerünk, hanem a hitetlen és istentelen zsidóknak ama káros világszellemeivel harcolunk, amely a kulturális élet minden megnyilvánulását hitünkkel és keresztény erkölcsünkkel ellentétes irányba akarja terelni s a gazdasági életben egyik megteremtője, főirányítója és mozgatója a két szélsőséges s a mi felfogásunk szerint egyaránt elítélendő irányzatnak: a kizsákmányoló kapitalizmusnak s a minden emberi értéket és méltóságot letipró vörös kommunizmusnak.

Az u. n. hitlerizmussal még rövidebben végezhetünk. Mi sem államot, sem nemzetet öncélnak el nem fogadhatunk. A népfajok és kulturák más-más színű virágok Isten nagy kertjében, különböző hangszerek Isten nagy zenekarában. Összhangjukat a keresztény szeretet s igazságosság törvénye szabályozza s ezen magukat önző érdekből túl nem tehetik. Ez a magas keresztény szempont emel minket a nemzeti gyűlölködések fölé s nem az a gyakorlati megfontolás, hogy kisebbségi sorsunkban csak ártalmunkra lehetnek a nemzeti elfogultság kitörései. Nem azért tiltakozunk a fajgyűlölet ellen, mert ez most legutóbb is Tordán rajtunk, védteleneken töltötte ki dühét, hanem ellenezük ennek túlzásait akkor is, amikor mi voltunk felül s a mostani rombolók elődein estek méltánytalanságok. Eppen ez adja meg nekünk a jogot s az erkölcsi erőt arra, hogy tiltakozó szavunkat emelt fővel, bátran és messzehangzóan elmondhassuk.

Elvi álláspontunknak illetően leszegyezése után minden további vitát feleslegesnek látok. Egyes lapközlemények, konkrét állítások, hírfeldolgozások, vagy éppen egyes kifejezések boncolgatása csak zavarná a tisztánlátást. A

Erzsébet Királyné Szálló

Budapest, IV. Egyetem-ucca 5.

(A Belváros központjában)

60 éve a fővárosi és vidéki uri középosztály találkozóhelye. — 100 modern, kényelmes szoba. — Az Étterem és Kávéházban cigányzene. Az Erzsébet-pince a főváros legszebb sörözője, Leszállított árak!

SZABÓ IMRE, tulajdonos.

szerkesztőségi munka hajszolt folyamata során egyes részletekben kisiklások, túlzások, tévedések előfordulhatnak, amint előfordultak éppen az Erdélyi Lapok-nál, még a katolicitás szempontjából is. De nem e kicsinyes részletek, hanem a céltudatosan kitűzött irány és ennek következetes betartása a döntő és fontos. Erre pedig gondunk volt, van és lesz.

Azoknak a jóhiszemű és jószándékú zsidó polgártársainknak azonban, akik ingadozás és fenntartás nélkül vállalták velünk a kisebbségi sorsközösség terheit és áldozatait, van még valami mondanivalóm.

Mi híven követjük a Szentszék utasításait a zsidókérdésben. Elítélünk minden fajgyűlöletet, minden erőszakoskodást egyénekek szemben. Mi csak védőgátat akarunk emelni a kulturánkat destruáló, a gazdasági ellentétet gyűlöletté fokozó, a keresztény erkölcsöt megrontó szellem ellen s nem a mi hibánk, ha e küzdelemben igen gyakran zsidókkal kerülünk harcra.

Ha azonban, minden önfegyelmünk s mérsékletünk dacára, szavainkból itt-ott mégis keserűség ütökzik ki, ennek meg van a jogos és alapos oka. Ez csak akkor fog teljesen megszűnni, ha az erdélyi zsidóság lelkében befejeződik az a likvidálási folyamat, amely az impériumváltozáskor megindult.

Akik még résztvettünk a közéletben a magyar uralom alatt, akkor csak zsidóvallású magyarokat ismertünk, akik velünk egyenlően osztottak a magyar állam kegyeiben. Szellemi és vagyoni érvényesülés, nemesi diplomák, tisztirangok, bírói székek, egyetemi katedrák, sőt báróságok és főrendi tagságok bőségesen jutottak nekik. Fejbeütésszerűen ért, amikor az új impériumban az erdélyi zsidóság egy része zsidó nemzeti alapon, külön szervezkedett. Tudomásul vettük azonban ezt is, sőt sokan nyílt és becsületes állásfoglalásnak ítéltük s a legutolsó két képviselőválasztáson a zsidópártira esett szavazatok tömegeiből tudomásul kellett vennünk azt is, hogy a zsidóság nagy többsége ezt az irányzatot követi.

Nem zavar meg minket az sem, hogy a regáti zsidóság túlnyomó része nem követi a zsidó nemzeti zászlót, hanem zsidóvallású románoknak vallja magát, Fieldermannal az élen,

aki a múlt héten is valóságos extázisban szónokolt a revízió ellen, semmivel sem maradv a román sovíniszták mögött. Ezt is ismerjük, még a magyar időből.

A mi fel-feltörő keserűségünket azok a zsidók provokálják ki, akik még nem ejtették meg a számvetést saját lelkiismeretükkel s a látszat szerint nem is akarják megejtetni, mert kényelmesebbnek vélik, hogy egyszerre két, sőt három nyeregben üljenek.

Tisztelet s elismerés adassék azoknak, akikben volt erkölcsi erő és bátorság arra, hogy a magyar sorsközösséget a kisebbségi sorsban is vállalják. Olyan álláspont ez, amely feltartóztatlanul kiváltja nálunk is az őszinte megértést s a baráti kézfogást.

Ennek azonban le kell vonni konzekvenciáit az egész vonalon. Le kell ezeket vonniok nemcsak az egyéneknek, hanem a zsidó kézben lévő sajtóorganumoknak, zsidók által vezetett vállalatoknak, intézeteknek és intézményeknek is. Bele kell illeszkedniök az erdélyi magyarság egyetemes érdekeibe, vagy nyíltan ki kell onnan kapcsolódniok.

Fájdalmas, vérgig sértő tapasztalataink vannak arról, hogy sajtóorganumok, amelyek keresztény magyar olvasókból s előfizetőkből élnek — és jól megélik — hozsannával emelnek vállalkira irányokat s embereket, akik ká-

Szép és díszes kiadások!

ATHENEUM PROPAGANDA KÖNYVEK!

- *
Papini: Krisztus története, 520 oldal.
 Egész vászonkötés — — — 90 lei
Papini: Szent Ágoston. Gyönyörű
 amateur-kötés — — — 90 lei
Schneider: Néhány óra a bencések
 közt. — — — — — 60 lei
Földi Mihály: Isten országa felé 60 lei

*
Erdélyi Lapok könyvosztálya
 Oradea-Nagyvárad, Str. Regele Carol 5

runkra vannak, minket bántanak és sértenek. Közömbösek életbevágó küzdelmeink iránt, sőt egyenesen gáncsolják akcióinkat, kisebbségi küzdőinket s meghiúsítják eredményeinket.

Magyar verejtéken nagyra nőtt s ebből táplálkozó vállalatok és intézetek nevetséges meggörnyedésekkel s tekervényes kerülő úton igyekeznek a magyar sorsközösségből biztosabbnak látszó éghajlat alá menekülni s alig-alig győzhetők meg arról, hogy a fedél nélküli-ségnél mégis több védelmet nyújt a szerény kisebbségi tető is.

Intézményeink, főuraink, egyházi vezetőink jók arra, hogy kenyeret adjanak nekik s velük üzleteket köthessenek. De ha elfogy a kenyér s az üzlet nem úgy üt be, amint várták, nincs a rágalomnak és meghúrcoltatásnak olyan eszköze, amelytől visszariadnának. Példa erre az a méltatlan hajszó, amelyet Majláth püspök ellen folytat volt bérloje, bűnvádat emelve a szentéletű főpásztor ellen.

Nem akarunk antiszemitizmust. Nem bántunk senkit faja, hite, származása miatt.

De tiszta helyzetet akarunk. Akarjuk tudni, hogy ki tartozik hozzánk és ki áll kívül a mi sorainkon.

Aki hozzánk tartozik, vesse magát alá a kisebbségi sorsközösség kényszerű fegyelmének. Illeszkedjék bele szervesen sorainkba, ne törekedjék azok megbontására, összekuszálására; ne kacsintgasson kétfelé, sőt háromfelé; értse meg s érezze át, hogy a saját boldogulása is e kisebbségi nemzettest életéből, egészségéből, fejlődéséből függ s éppen ezért sem nyíltan, sem burkoltan ne indítson s ne támasszon ezek kárára törő akciókat.

Aki pedig erre nem hajlandó, menjen útjára és ne zavarjon minket. Annak nincs joga bírálatot mondani törekvéseinkről s vezetőinkről, nincs joga számunkra állásfoglalásokat előírni s főként nincs joga arra, hogy amugy is megkevesbedett kenyérünkkel a maga számára is kanyarítson jó darabot.

Hiszem, hogy közismerten intelligens zsidó polgártársaink megértik komoly és őszinte szavamát. S ha megértik, akkor nem lesz közöttünk félreértés.

A mai zene tájképe

Írta: Sonkoly István (Budapest)

Kevés kornak zenéje mutat fel oly elütő stíluskülönbségeket, mint korunk zenéje. Sok irányból tevődik össze. Csupán az XVIII. század középső évtizedeinek stíluskereső korához hasonlíthatjuk, amikor azonos emberöltő alatt működtek a *mannheimi mesterek*, akik a *szonátaforma* s a *szimfonikus stílus* Ars novájáért buzgólkodtak, ugyanakkor bontogatja szárnyát *Gluck*, s merész zenedrámái elveinek érvényt szerez még *Puccinivel* szemben is. Korunk még fokozottabb mértékben mutatja ezt a stílusukat. „Sturm und Drang” kort.

Utolsó évtizedünk a stílus-törekvések egész kérdéskomplexumát tárja elénk. Az egyik csoport gondosan összegyűjti a népzene minden megnyilvánulását. A másik csoport az impresszionizmus futó benyomásainak elmosódó szilhuettjét önti zenébe. A „Zwölftönenmusik” hívei a hanglétra valamennyi fokát egyenlő lényegesnek tekintik, míg a „Vierteltonmusik” hívei az eddigi hangrendszerrel negligálva, 24 fokra osztják be az oktáv közét. A cseh nemzetiségű *Hába* ennek propagálója. E „szisztéma” megvalósítására és „meghallgatására” azonban új idegzetű és fülű hallgatóságra van szükség. A mechanikus zene hívei mellett az utóromantika formáit is követi számos zeneszerző. Te-

hát nem lehet szólnunk „konzervatív” vagy „modern” zenei irányról, ellenben szólhatunk a zeneművészet gazdag törzséről számtalan irányba törő ágokról.

Sokféle felosztási módszerrel osztályozhatjuk a mai zenét. Akadhat esztétikus, aki nemzetiség, más, aki nagy egyéniségek művészetén át szemléli az európai zeneéletet. Nemzetek szerint ma nehezebb csoportosítani a muzsikát, mint volt néhány évtizeddel ezelőtt. A nacionalizmus levegője teljes mértékben érvényesül, de a mai zeneszerző nem marad meg a nemzeti dalkincsénél, hanem idegen motívumokat is kever palettájára. Így *Poulenc* jávai, *Sztravinszki* japán, amerikai néger, *Bartók* román, arab, *Delius* néger zene hatását érzékeltetik. Nem is szólva a jazz-zene hatásáról, amely uniformizálja, csaknem internacionalizálja a mai zenét. *Satie* és *Casella* foxtrottja, *Tedesco*, *Ravel*, *Sztravinszki* számos műve is ennek jegyében lett megírva.

A *folkloristák* csoportja a kétségtelenül a legegészségesebb és amellet fejlődésképes irányzatot képviseli. Már az elmúlt század második felében ilyen áramlat érezhető az orosz, finn, norvég zenében. *Borodin* „Igor herceg”, *Musszorgszki* „Boris Godunoff” és *Grieg* műveinek a népmuzsika a fundamentuma. Csak-hogy ebben az időben a népzene gyűjtés tudományos módszere és segédeszköze hiányzott. A fonográf és gramofon feltalálása a zene folklorenak, mint új tudományágnak kifejlődését eredményezte. *Edison* és *Berliner* feltalálásáig

is létezett ugyan épzene gyűjtés, de az emlékezetből való lejegyzés nem mérközhetik a lemezen megőrzött dallam hitelességével. A XX. század nagy változásai itt is éreztetik hatásukat. *Ilmari Krohn*, a kitűnő finn folklorista gyűjtési szisztémája nem marad észizigeteltlen. *Kuhac*, *Janacek*, *Bartók*, *Kodály*, *Lach*, *Schunemann*, *Mahmud Ragbi*, *Armas Launis* lakadatlan buzgalommal gyűjtik és rendszerezik a népmuzsikát.

A folklorista zeneszerző fogalmán nemcsak azt értjük, hogy a népdalt megharmonizálja, hanem: megfigyeli a dallam ritmikái, melódiai, ornamentikai sajátosságait, a tonalitás jellegzetességét s ezt plántálja műveinek szellemébe. *Bartók* és *Kodályon* kívül számos külföldi zeneköltő is meríti tematikus anyagát népies talájból. *Sztravinszki* első s talán legérdekesebb művei: „A tűzmadár”, „A tavasz megszentelése”, „Petruska” az orosz népdal s tánczene kiváló feldolgozása. De későbbi művein is helyel-közzel utat tör orosz népi mélosz. Sajnos, mind ritkábban. *Janacek*-et méltán mondja a német zeneesztétika *Musszorgszki* szellemi rokonának. A morva népmuzsika briliáns hangszerelesben mutatkozik be *Jenufa* vezérkönyvében. A finn és olasz zeneköltők csaknem valamennyien a faji szellem megnyilvánulására reagálnak. *Sibelius*, *Melartin*, *Merikanto*, *Palmgren* művészetét a *Kalevala* misztikus költészete, az olasz mestereket Szicília népdalkinése inspirálja. Még az ultramodern *Casella*-t is, aki „A nagy korszó” c. balettben a

Drámai izgalmú tárgyalások a leszerelési konferencián

**Semmi egyetértési kísérletnek nincs sikere. Borotva-
élen táncol a háború és béke kérdése**

(Genf). A leszerelési konferencia főbizottságában hétfőn ismét összeültek, hogy a múlt heti csütörtöki ülésen szembekerült álláspontok végleges egyeztetését elvégezzék. Nagy vonalakban a helyzet a következő.

Tárgyalási alap Anglia ismert javaslatára, amely az európai nagyhatalmak szárazföldi sereglétszámát a 200 ezer főnyi átlag felé akarja mérsékelni. Így a Németországot is — fölemelné ennyira.

A Németország javára így mutatkozó egyenjogúságot Franciaország és szövetségesei megtorpedózták azzal, hogy a német kíséret rendőrséget is a katonai létszámba beleszámítani kívánták. Eszerint Németországnak annyival mégis kevesebb katonára lenne joga, amennyi rendőrséget a belső állapotok felvigyázására felvonultat. A százezres létszámon ez mindenesetre tulmegy.

A francia javaslatot a leszerelési gyűlés egy albizottsága el is fogadta. Azonban éppen a legsúlyosabb államok: Amerika, Anglia, Olaszország az albizottságban is ellene szólottak. A főbizottságban az angol küldöttség vezetője, Eden államtitkár közvetítő javaslatot tett, hogy a hadsereg leszállítandó létszámának bizonyos százaléka erejéig külön rendőrségi létszám is legyen tartható. A közvetítő javaslatot Németország is elfogadta, de Franciaország nem.

Vadászat Németország bekerítésére

A játék arra is megy, hogy az angol leszerelési tervezet főbb pontjait csak elvileg elfogadtassák s azzal az egész leszerelési kérdést öt évre elhalasztassák. A franciák az eredményt az elvi hangoztatásokban látnák. Erre az angolok is hajlandók, az amerikaiak is, csak hogy valami látszata legyen az eddigi konferenciájának. A németeket kényszerhelyzetek elé akarják állítani, hogy még a világgazdasági konferencia előtt szükség-

ges az elvi eredményekben való kiegyezés, Ha ez nem sikerülne, úgy a németeket akarják a leszerelési konferencia kudarcáért okolni.

Ez a bűnbak-vadászat volt az oka annak is, hogy a német kíséret rendőrök kérdésével Németországot tulajdonképpen a meglévő hadserege létszámának is a leszállítására akarták kötelezni. Persze ebbe Németország nem mehetett volna bele s emiatt támadt volna ürügye ellene, hogy a leszerelést ő nem akarja, őmiatta nem lehet megcsinálni. Az angol közvetítő javaslat a németeket a rendőrkérdésben levegőhöz segítette s most már inkább Franciaország mutatkozik elszigeteltnek.

Az angol leszerelési tervezet elvi elfogadtatásába kapaszkodik most Franciaország. Az elvi elfogadtatás gyakorlati jelentősége csak az volna, hogy a mai állapotok fenntartása mellett kívánatosnak jeleznék a szárazföldi seregek létszámának lényeges leszállítását, egyébként a leszerelés konferenciáját öt évre elhalasztanák. A tengeri és légi haderő dolgában a ma fölfegyverzetteket még kívánsággal se terhelnék.

Ezzel szemben a német álláspont az, hogy az angol tervezetet vegyék komolyan szakaszonként tárgyalás alá s közös megállapodással tegyék gyakorlati kihatásúvá. Tehát lehessen az egyes szakaszokon módosítani is. Ezenkívül a németek a tengeralattjárók és a légi bombavetők eltörlését is kívánják.

Utolsó kísérletek a kiegyezésre

Genfből jelentik: Hétfőn a leszerelési konferencia főbizottságában az ellentétek élesen és szinte drámai izgalmal felvonultak. A leszerelési konferencia elnöksége a hétfőn lezajlott meglehetősen viharos ülés után kedden délelőtt még egyszer összeül, hogy újra megvitassa a nagyfentőségű kérdéseket. Akik a konferencia békecsináló jelentőségében biz-

holdas éjt szicíliai népdal szinkopáival festi alá.

Ha nehéz is a mai zeneművészetet nemzetek szerint tagolni, mégis bizonyos irányelveket látunk kijegecesedni. Az olaszok kevésbé hajlanak a szélsőséges áramlatok felé. Itália kék égboltozata ma is tiszta dallamvénát sugall. *Verdi*, *Rossini* gazdag dallamöröksége kitörülhetetlen emléke a mai zeneszerzőnemzedéknek: *Castelnuovo*, *Tedesco*, *Maliniero*, *Respighi*, *Tizetti*, *Zandonai*-nak. A gall művészet sok külföldi hatást szív föl. Tekintettel, hogy *Sztravinszki* csaknem francia honosnak tekinthető, az új franciák *Debussy* hagyományait *Sztravinszki* hatással fűszerezik. Egyébként ott is oly divergenciák tűnnek föl, hogy pl. a közelmúltban elhunyt *D'Indy* még *Wagner* vezérmotívum-technikáját, sőt sokszor hangszerelését szinte homerosi nyugalommal folytatta, amikor vele egyidőben *Milhand* és a nemrég elhunyt *Satie* a polytonalitást s a lineáris stílust irták zászlójukra. Egyszerre felhangzó több hangnem, s egymástól független több dallam: ez ennek a csoportnak a jelszava. A német művészet mintha az utolsó két évtizedben nem tartaná az eddigi iramot. *Hindemith*, *Toch*, *Berg* inkább kitűnő kontrapunktikus bravurjaikkal kötik le a figyelmet.

A XVIII. század zenéjéhez való visszatérés: *Haendel*, *Pergolesi* művészetének renaissancesza bármily furcsa az elméletben, a gyakorlat nem zárkózik el előle. Talán *Sztravinszki* hirtelen kanyarodója, amellyel hátat fordít az orosz népzene és műveinek fóku-

szába *Pergolesi*, *Haendel* tematikáját helyezi, ez a pajzán játék indítja számos német zeneszerzőt a „lineáris”-stílus feltámasztására.

A programzene csaknem teljes győzelmét vívja ki. De a mai zeneköltő ritkán választ oly fenséges témát, mint pl. *Liszt* Ferenc, amikor *Fauszt szimfóniáját*, a *Hunok harcát*, vagy *Prometheus-t* zenésítette meg. Ma a sport vonja büvkörébe a zeneszerzőt. *Honegger Pacifica*-ja vagy *Rugby szimfóniája*, európaszerte ismert *Honegger*, a svájci születésű francia, rajongó szerelmese a vasuti mozdonyok: *Prokofjev* „Acéllépés” című balettjében a gyár kábitó zaját, az emelődaruk, transzmissziós szijak, fogaskerekek zugása elevenedik meg. A mai zenekari írásmód is ennek megfelelően, az örök változás törvényét teljesíti. A *vonóhangszerek háttérbe szorulnak*, a melodikus rész helyét inkább *figurációs*, vagy *hangfestő* anyagot intonálnak. A *fuvóhangszerek* nagyobb csoportban szerepelnek, az *ütőhangszerek* pedig nagyobb önállóságukhoz jutnak. *Sztravinszki* a „Les Noces” c. szerzeményében két zongorát is használ, valóságos ütőhangszerként kezelve azokat.

Az irodalom új áramlatait könnyebb vegyelemezni, mint a zene utjait. A zenében kevés mester marad hű irányelvhez. Legtöbbször nagy kilengéseket mutatnak. Annak megállapítása, hogy melyik típus a helyénvaló, s melyik elv a helyesebb, meghaladja az esztétika tárgykörét, s ezt a jövő zenetörténete van hivatva eldönteni.

MITESSZERES, PÓRUSOS

arcbőrét rendbehozza

a

Rázókeverék

Dr. med. Laxloj

-féle

különleges kozmetikai készítmény.

Romániában kapható kizárólag:
Farkas István Apolló drogériájában Oradea.
Naponta postai szétküldés utánvétellel.

tak, azok súlyos gondokkal vannak eltelve, hogy a konferencia sorsa most a kiélezett kérdéseken mulik. Ha pedig a konferencia eredménytelenül kell, hogy eloszolják, ez a körülmény a háborús aggodalmat és vele a háborús hangulatot terheli rá a világra. Még pedig éppen azért, mert a konferenciát eddig békejelentőségének kiáltották ki világszerte, tehát bukása a béke-eszme bukását jelentené. A hétfői elkeseredett tárgyalásokat is ez az elképzelés mozgatta, de éppen az elkeseredett izgalom miatt a konferencia további sorsát nagyon kétségesnek látják.

Az értekezlet főbizottságának ülésén Tánzos Gábor magyar delegátus hétfőn délután indítványt terjesztett be, amely arra irányult, hogy gyorsabb tempóban hajtsák végre a hadsereg létszámának csökkentését, mint ahogyan azt az angol javaslat elgondolja. Pflügel osztrák küldött helyeselte a magyar delegátus előterjesztését. Eden angol megbízott pedig közölte Tánzos Gáborral, hogy vele együtt megkísérli összeegyeztetni az angol-magyar javaslatokat.

Genfből jelentik: A nagyhatalmak képviselői hétfőn órákhozragig tartó titkos tanácskozásokat folytattak — eredmény nélkül. Henderson, a konferencia elnöke erre közvetítő javaslatot tett. Eszerint az angol leszerelési tervezetből kiemelnék a leglényegesebb szakaszokat s csak azokat részesítenék a németek által kívánt gyakorlati kihatású megvitatásban. A többi szakaszok a tárgyalását pedig elvi kijelentéssel abban hagynák.

Olaszország delegátusa a Henderson-féle javaslat mellett foglalt állást, míg Franciaország kiküldötte szembehelyezkedett azzal. Németország és Anglia delegátusai hajlandóknak nyilatkoztak arra, hogy Henderson javaslatát megvizsgálják.

Egyházi műtárgyak

előnyös beszerzési helye

Feszületek, szenteltvíztartók, szentképek, érmek, igen erőskötésű rózsafüzérek és más kegytárgyak a legolcsóbb gyári árral kaphatók.

ZSIDEK J. kegytárgy-gyárában
Külföldre is szállít.
Maria-Radna. (Arad m.)

Az orvos levele

Asszonyom,
mosolyra készített már a fel nem bontott levele is, meg is mondom mingyárt egész őszintén, mert tudtam, hogy megint valami érdekes kérdezni valója lesz. És nem csalódtam. Igaz, hogy mindenben osztom véleményét s én csak csatlakozhatom az Ön megállapításához.

Egy ismerősénél volt — s az Ön látogatásai nekem mindig alkalmat adnak levelet írni, mert mindig tapasztal valamit, amihez szót lehet fűzni — s ott a helytelenkedő kisgyermeket azzal ijesztgették: „no várj csak, eljön a doktor bácsi, elhivatom” — s erre az ártatlan mondatra eltört a kis bögre: a gyermek ék-telen sírásba kezdett. Ön elcsodálkozott — és elgondolkozott az eseten. Ugy értelmezi ezt, hogy valószínűen valami nem kellemes emlék fűződik az orvos személyéhez a gyermek életében s így került a cigány, kéményseprő, ördög s hasonló, a gyermek előtt félelmetesnek rajzolt személyekkel egy sorba az orvos. Az orvos, az a bizonyos doktorbácsi, aki pedig foglalkozása, személye folytán becsületet, tiszteletet, szeretetet érdemel szülőktől, gyermektől egyaránt. Helyesnek Ön sem találta ezt a dolgot, meg is mondta mingyárt az ismerősének, aki nem is próbált mentegedezni, de megígérte, hogy többet az orvos mint „mumus” nem fog szerepelni a gyermek előtt. Hogy az ígéretet beváltja-e ismerőse, nem biztos, de ez az eset módot nyújt, hogy az anyák figyelmét erre a helytelen dologra felhívjuk.

Hibás az a szülő, aki gyermekében az orvos személyét félelmetessé, rettegetté teszi. Az akkor jól elhelyesen és gondosan, ha minden alkalommal az orvos személyét és foglalkozását kedvessé, szeretetté teszi, hogy már kisgyerekkortól kezdve bizalmat érezzen irányában a beteg. Mert még a legjobban nevelt és legegészségesebb gyermek is először fájdalmas emléket őriz meg az orvostól, ha egyebet nem: hát a himlő-oltás emléket, amely bizony fájó emléket hagy, nem is szólva egyebekről, torok megvizsgálás, befejeszkendések, borogatás stb.-ről. Igaza van asszonyom, teljes mértékben. Az orvos ne legyen soha a megijesztő eszköze, pedig ez ma gyakori és általános. S Ön asszonyom, hogy ezt megérezte, észrevette, — azt bizonyítja, hogy Önnél orvosnak lenni — csupa öröm — s így a mai nehéz viszonyok között csak sajnálhatom és fájdalom is, — hogy kedves családjának orvosmentora én nem lehetek.

Vagyok szolgálatára kész híve

Dr Schmidt Béla (Marosvásárhely)

Esküvője napján agyonlőtte a hugát egy szatmári rendőr

Gondatlanságból okozott emberölésért tizenöt napra ítélték a bíróság

(Szatmár). A szatmármegyei Dobrácsapáti községben január 14-én Vida Mihályéknál esküvőre készülődtek. Az ifjú Vida Mihály, aki a szatmári rendőrlégénység egyik legderekabb tagja, készült Ombódról hazahozni szépséges menyasszonyát.

Előállott a lakodalmasszék. A vőlegény a főülélen helyezkedett el, vele szemben ült tizen-nyolc éves Jolán huga. Alig indult el a szekér, még ki sem érték a faluból, a vőlegény régi falusi szokás szerint szolgálati revolverével lövöldözni kezdett a levegőbe.

A fegyver közben csütörtököt mondott. Vida Mihály a föld felé fordította revolvere csövét, úgy vizsgálta meg a hibát, majd egyet fordított a forgópisztoly golyóhengerén s máris új golyó került a csőbe.

Az így rendbehozott fegyvert ismét marokra fogta s mutatgújját a ravaszon tartva, jobbkezét lassan emelni kezdte, hogy ismét a levegőbe löhessen. De a göröngyös uton nagyot zökkent a szekér s abban a pillanatban sült el a revolver, amikor Vida keze egymagasságba ért huga fejével.

A kiröppenő golyó Vida Jolán balszeme fölött furdott a homokba és a kisagyat érintve a koponya hátsó falán távozott a fejből. Vágtatva for-

dult vissza a menet Apátiba, ahová megérkezve, azonnal orvosért rohantak. De az orvosnak már nem akadt dolga. A viruló fiatal leány egy félórán kinlódás után meghalt.

Vida Mihály még aznap megesküdött szerelmével, majd bejött Szatmárra és feljelentette magát testvérgyilkosságért. A valósággal búskomorságba esett fiatal rendőrt a vizsgálóbíró kihallgatása után szabadlábra helyezte.

Ügyében hétfőn délután tartott főtárgyalást a szatmári törvényszék Dascal-Déry tanácsa. A vádat Galea Miklós dr. kir. ügyész képviselte.

Vida Mihály ügyvéd nélkül jelent meg a tárgyaláson. Meg-megcsukló hangon mondotta el a szomorú tragédia részleteit és állításait a vád tanui: Pop Péter nárszagy, Pop Péterné és Magyar Irma is megerősítették. Vida Mihályra anyira hatott a tragédia felelevenítése, hogy a tanukihallgatások alatt állandóan hangosan felsírt.

A bíróság végül is rövid tanácskozás után a legenyhébb büntetést szabta a vádlottra és gondatlanságból okozott emberölésért 15 napi fogházra ítélté.

Az ítéletet úgy az ügyész, mint Vida megfellebbezte.

BÚZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

(Román Nauheim)

páratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos érlelmeszedéses szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén. Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbiok (Tabes stb.) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árral.

Uj modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

prospektust, felvilágosítást szívesen küld

Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T.
Fürdőigazgatóság, Buzias (Bánság).

Egy nagyváradi kőművest másodszor dobott le a szívbaj az épületállványról

— „Csak ne búsulj, megsegít az Isten!” —

A kis Ilonka szemében a májusi kék ég tükröződik és amint fejét odahajítja édesanyja vállára, olyan az egész arccskája, mint egy kedves, mosolygó nefelejcs. Magduska, a nagyobbik, akkorát nőtt a télen, hogy már feléri Ilonka lecsüngő meztelen lábát és huncut kacagással csiklandozza. A gyerekek nevetnek. Juliska is, Gusztika is, Laci is, hiszen a gyerekeknek olyan könnyen áll a sírás, nevetés, akárcsak a tavaszi ég felhője, napsugara.

Pedig a tenyérnyi földes szoba minden zugából újból sívár nyomor rémítgeli a szerencsétlen kis családot. Jól ismerik már az Erdélyi Lapok olvasói ezeket a gyermekeket, sorsüldözött, szerencsétlen szüleikkel együtt. Fadgyas Ilonkának sokan küldtek pénzt az ősszel tejeckére és egész télen át is tartott a jó emberek írgalmából küldött segítség. A gyerekek nőttek, erősödtek és hogy megjött az első meleg idő, egyéb öröme is akadt a kis családnak.

Munkát kapott az apa!

Csak a jó Isten tudja, hogy micsoda újjongó lélekkel sietett Fadgyas Gusztáv kőműves heteken keresztül munkába. Újból dolgozhatott, pénzt, kenyeret szerezhett a családjának.

Aztán egy szomorú napon megint csak haza kellett vinni, mert a szíve felmondta a szolgálatot. Jó emberek orvost is hívtak hozzá, aki csak a fejét csóválta: Szívbaj, vese és gyomorhaj, — diéta...

— Ugyan drága jó doktor úr, miből dié-

tázam, amikor nem tudok dolgozni és a mindennapi kenyeret sem tudom megszerezni ezeknek a szerencsétlen gyermekeknek...?

Az orvos bármilyen jó ember, kenyeret nem tud adni a recept mellé. Azért újból az Erdélyi Lapok jószívű olvasóinak kezébe teszem a szerencsétlen Fadgyas-család sorsát. Bármilyen kicsi segítséggel is igen nagy jót tesznek az apró, éhező gyermekkel és az újból földre süjtött szerencsétlen szülőkkel. Hiszen legnagyobb részt az Erdélyi Lapok olvasói segítették át őket a tél szenvedésén, mert nemcsak hogy a sok kicsi adomány ment sokra, hanem nagyobb összeggel és nagyobb értékű segítséggel is igen sokan siettek segítségükre. Így vált lehetségessé, hogy az olyan súlyosan beteg kőműves annyira megerősödött, hogy már munkát is vállalhatott és a gyermekek nem kerültek kórházakba, hanem viruló arccskájukkal most is szüleik mellett örvendeznek a májusi napsugárnak.

Keserű szenvedés a munkanélküliség, de ezerszer keserűbb tudat az, hogy lenne munka — és képtelen elvégezni. Fadgyas Gusztáv nehezen mondja:

— Megöl a szívem... Nem bírok lehajolni... Másnak kellett befejeznie azt a munkát is, amit vállaltam!

Az asszony szomorú arcára felragyog a remény:

— Csak te ne búsulj! Majd kapok én munkát. Ilonka már nyolc hónapos, mehetek már nélküle is munkába! Megsegít a jó Isten!

Körülnézek a szösze és barna fejcskékén és meggyőződéssel mondom:

— Meg. Egészen biztosan meg fogja segíteni az Isten. Csak erősen kell hinni és bízni! Majd akad valami munka is az édesanya részére!

Csak hogy Ilonkának addig is tejecké kell és Magduska is nagyon sír, amikor éhes. Juliska igaz, hogy nem szokott panaszkodni, de hát ő már ötéves nagylány, aki tudja, hogy neki nem illik sírni, hanem inkább csitítania kell a kicsiket. Nagyon komolyan néz rám, szinte megdöbbenek. A sok öntudatlanul mosolygó arccoska között olyan értelmes és komoly ez a csöppség, mint egy felnőtt. Ugy néz, mint aki fenéig ürítette már a szenvedések és nyomorúságok poharát és most már csak azt várja, hogy mi jön még?

Ilyenkor májusban könnyebben nyílnak a szívek, — mindenkit kérek, aki a virágoknak és napsugárnak örülni tud, — hogy gondoljanak erre a szenvedő kis gyermekcsokorra, hadd legyen igaza a reménykedő édes anyának, amikor annyi bizalommal mondja:

— Megsegít az Isten!

Csűrös Emilia.

A Gazdasági Kamara által előírt hivatalos formájú **Örlési bizonylatok (Adeverinta)**

1 biokk 100 perforált lappal: 40 lei, valamint ugvanott az előírt és szákokra ragasztandó «Eticheta» 1000 drb 130 lei. Kapható a **Szent László-nyomda r.-t.**-nél Oradea — Nagyvár, Str. Regele Carol II. No. 5.

A német centrum felajánlotta a birodalmi kormányval való együttműködést

— Brüning volt kancellár a katolikus párt új elnöke —

(Berlin). A múlt hét két utolsó napján — amint akkor már jelentettük is — a német katolikusok centumpártja nagy jelentőségű megbeszéléseket folytatott a maga átszervezéséről. Jelentettük már azt is, hogy a párt elnöke Kaas prelátus felajánlotta az elnökségről való lemondását.

A centumpárt új elnökéül a birodalom közelmű időbeli volt kancellárját, Brüning Henrik drt választották meg. A párt hivatalnokai és képviselői a maguk megbízatása felőli rendelkezést mind felajánlották az új elnöknek.

Brüning háláját fejezte ki elődjének, Kaas prelátusnak, valamint a párt ügyvezetőjének, Joosnak. A pártgyűlésről közleményt adtak ki, amely jelzi, hogy a kétnapos tárgyalás a párt programjának újjáalkotása s a pártnak az új politikai helyzetekhez idomuló újjászervezése érdekében történt. Kiindulási pontjuk — mondja a közlemény — ebben a munkában a Hitler kancellár programnyilatkozatának egy mondata volt. Ez a mondat az volt, amelyben a kancellár kezét nyújtott azok felé, akik ha más uton is, de szintén a német nép érdekében akarnak dolgozni. Erre hivatkozva, a közlemény a továbbiakban szószerint így folytatja:

— A kancellárnak ezek az államférfiúi szavai teljesen együtthangzóak a centrum ismételt megnyilatkozásaival, amelyekkel együttműködést és közös munkakészséget ajánlott fel, hogy az összes pozitív irányu erők a haza nemzeti fölépítésén dolgozzanak. A nemzeti irányhoz odacsatolja még a centrum a maga keresztény és konzervatív elvi fel fogását s ezzel is különös nemzeti feladatot kíván teljesíteni az összes német nép politikai rendjének újjáépítésénél.

Kaas Lajos prelátust a római kuria magasabb főpapi állásra szemelte ki. Brüning Henrik dr az egész világon úgy ismerős, mint bölcs és határozott politikus, aki kancellár korában az államháztartás rendjét szigorú takarékosággal egyensúlyozta, a külpolitikában pedig a békeszerződések teljesítésének a felmondását megkezdte. Az eladósodott kelet-porosországi birtokok kisajátításának és telepítésre használásának a kérdése miatt bukott ki a kancellári hivatalából.

A centrum álláspontja a kényszerű terméketlenítés és az új céhrendszer kérdésében

(Berlin). A centumpárt újjászervezése arra irányul, hogy különösen a nemzeti szocialisták társadalmi programját a katolikus állásponttal egészségesen befolyásolni tudja.

Például: a fajvédők a jövő nemzedék egészségesebb és erősebb fejlődése végett

a mai nemzedék gyöngébb, elkorcsosultabb egyénei ellen még a terméketlenítés kényszerét is tervezik. Ezzel szemben a katolikus álláspontot XI. Pius „Casti connubii” (Tiszta házasságok) kezdetű bullája világosan körvonalazza. Eszerint bizonyos esetekben a testi képtelenségek házasságtiltó akadályok, de a szebb fajta tenyésztése végett való kényszereljárások tilosak. Az állam csak büntetés okából rendelkezhetik az ember teste fölött; a család magasabban áll, mint az állam, s az emberek elsősorban nem az időért és a földért születnek, hanem az égi ha-

A bajor püspökök körlevele elismeri a nemzeti mozgalom érdemeit, de az egyháznak, iskolának szabadságot kíván

(München). A bajor érsekek és püspökök együttesen pásztorlevelet adtak ki, amelyben a német haza viszonyainak teljes átalakulását látva, azzal szemben a hívek tájékoztatására iránymutatásokat adnak.

— A mi jelenlegi birodalmi kormányunk — mondja a közös pásztorlevél — nagy és nehéz feladatokat vállalt. Azt akarja, hogy az a német nép, amelyik az elvesztett háború és a forradalom következtében olyan kimondhatatlan sokat szenved, végre is szellemi, erkölcsi s gazdasági megújulással ismét visszaemelkedjék korábbi magas színvonalára. Ez a cél csak úgy érhető el, ha mindenki egytelkesedéssel és áldozatkészséggel öszeáll és együtt dolgozik, aki igazán szereti a hazáját. Senkinek se szabad elkedvetlenedéssel és elkeseredéssel félreállnia

záért és az örökéletért. A pápa bullája akvinói szent Tamás hasonló tanításaira is visszamutat.

Ezek szerint a fajvédők tervezése szerinti terméketlenítési kényszer egyházellenes. A német centrum az egyház parancsának a világi politikában is érvényt akar szerezni.

Hasonló a helyzet a munkaadók és munkások új hivatás-szervezeteinek a kialakításában. A „Quadragesimo anno” kezdetű bullában XI. Pius erről az új rendiségről is összefoglaló tanítást adott, amely az ugyanazon foglalkozásban lévő munkaadók és munkások együttes, kölcsönös együttműködésével akarja a munka vérző problémáit megoldani. A centumpárt a pápai bulla eszméinek akar gyakorlati kialakítást abban az új mozgalomban, amit a birodalmi kormány most a szakszervezetek egységesítésével kezdett.

és duzzognia; de a becsületesen együtt dolgozni akarókat se szabad elfogultsággal és szűkszívúséggel félreállítani.

Azután még elmondja a pásztorlevél, hogy „a birodalmi kormány nagy érdeme s a német nép valóságos megmentése, amikor az istentelenség fanatikus és méltatlan üzelmeinek erőteljesen megállást parancsol”. Ehhez a pásztorlevél hozzászól még, hogy a külső erővel való feltartóztatás még nem elégséges, belső lelki átalakulás is kell. Evégett szükség van az egyházak és iskolák szabad működésére s a katolikus állásponttal ellenkezőnek, ha az állam az egyházi életbe beleszólni akarna és az iskolák hitvallásos nevelését megszüntetni akarná.

Végül a pásztorlevél a katolikus ifjúsági szervezetek és egyéb egyesületek változatlan fenntartásáért is szót emel.

Hogyan gondolja Benes cseh külügyminiszter a békerevizio ellenértékét?

Komoly hírek és találgatások a prágai expozé nyomán

Prágából jelentik: Benes cseh külügyminiszter legutóbbi ismeretes külpolitikai expozéja még mindig élénken foglalkoztatja a politikai köröket. Sőt az egész expozé nyomán újabb fejlemények is mutatkoznak. Bizonyos külső jelekből azt a biztos következtetést vonják le, hogy Benes tényleg hajlandó tárgyalni a revizióról. Azt is tudni vélik, hogy irányu tárgyalások már meg is indultak, ha nem is diplomáciai uton. Ezeknek a tájékozódó, nem hivatalos tárgyalásoknak az elhullatott szavai-

ból arról is tudnak, hogy Benes külügyminiszter mit értett a revizióval kapcsolatos kompenzációkon. Eszerint az az ellenérték, úgy értendő, hogy a csehek hajlandók volnának a határvonalat Szobtói Párkányánáig hátravonni, ha ezzel szemben egy más, rájuk nézve startegiailag értékes határkiigazítást kapnának. Egyes cseh lapok értesülése szerint illetékes körök állítólag elismerik a fenti értesülések komolyságát.

Német előadás Magyarországon az új Középeurópáról

Budapestről jelentik: Hétfőn a külpolitikai társaságban Schmittpauly német publicista nagyszámú és előkelő közönség jelenlétében előadást tartott Németország és Magyarország egymásközti viszonyáról. Előadása során a mai nemzeti forradalmat Bethlen Istvánnak ahhoz a munkájához hasonlította, amelylyel a kommunizmus után kisarjadt vadhajtasokat letörte.

A továbbiakban elmondotta, hogy Németország gazdasági együttműködést kíván Magyarországgal.

— A német álom — mondotta — gazdaságilag egyesítene a Skandináviától Magyarorszáig elterülő államokat. A német publicista kijelentése élénk feltűnést keltettek s számítani lehet azok to-

vábbi visszhangjára is. Némelyek a háború korabeli „Mitteleurópa” német imperializmusának a feltámadását vették ki az előadásból. Mások nem látják az imperializmusnak semmi veszélyét, ellenben úgy vélik, hogy Középeurópa gazdasági rendje csakugyan nem alakulhat ki a németek együttműködése nélkül.

A hadbírószágon cenzurázzák Seletzkiné leveleit. Bukarest. Saját tud. A Seletzki-ügyben szünet nélkül folytatódik a vizsgálat. Tegnap Seletzkiné is megjelent a vezető katonai ügyésznél és panaszkodott, hogy a sziguranca vissztartja a címere külföldről érkezett leveleit. Poponiú alezredes megígérte neki, hogy a leveleit ezután a hadbírószágon fogják cenzurálni.

Könyvújdonság!

**LITURGIKUS
LEXIKON**

Ez a rendkívül ügyes könyv felújítja a mai ember számára az Egyház liturgiájának elzárt kincseit, megérteti a liturgia képeit, segít, hogy a liturgia „Isteni színtérképében” megértő lélekkel vehessünk részt.

Igen ügyes összeállítás!

Szerkesztői bencés főiskolai tanárok.

456 oldal, félvázon kötésben 180 Lei és portó

Kapható az „Erdélyi Lapok” könyvosztályánál.

Az orvos levele

Asszonyom,
mosolyra készített már a fel nem bontott levele is, meg is mondom mingyárt egész őszintén, mert tudtam, hogy megint valami érdekes kérdező valójára lesz. És nem csalódtam. Igaz, hogy mindenben osztom véleményét s én csak csatlakozhatom az Ön megállapításához.

Egy ismerősénél volt — s az Ön látogatásai nekem mindig alkalmat adnak levelet írni, mert mindig tapasztal valamit, amihez szót lehet fűzni — s ott a helytelenkedő kisgyermeket azzal ijesztgették: „ne várj csak, eljön a doktor bácsi, elhivatom” — s erre az ártatlan mondatra eltörött a kis bögre: a gyermek életlen sírásba kezdett. Ön elcsodálkozott — és elgondolkodott az eseten. Ugy értelmezi ezt, hogy valószínűen valami nem kellemes emlék fűződik az orvos személyéhez a gyermek életében s így került a cigány, kéményseprő, ördög s hasonló, a gyermek előtt félelmetesnek rajzolt személyekkel egy sorba az orvos. Az orvos, az a bizonyos doktorbácsi, aki pedig foglalkozása, személye folytán becsületet, tisztelget, szeretetet érdemel szülőitől, gyermektől egyaránt. Helyesen Ön sem találta ezt a dolgot, meg is mondta mingyárt az ismerősének, aki nem is próbált mentegetőzni, de megígérte, hogy többet az orvos mint „mumus” nem fog szerepelni a gyermek előtt. Hogy az ígéretet beváltja-e ismerőse, nem biztos, de ez az eset módot nyújt, hogy az anyák figyelmét erre a helytelen dologra felhívjuk.

Hibás az a szülő, aki gyermekében az orvos személyét félelmetessé, rettegetté teszi. Az akkor jól elhelyesen és gondosan, ha minden alkalommal az orvos személyét és foglalkozását kedvessé, szeretetté teszi, hogy már kisgyerekkortól kezdve bizalmat érezzen irányában a beteg. Mert még a legjobban nevelt és legegészségesebb gyermek is először fájdalmas emléket őriz meg az orvostól, ha egyebet nem: hát a himlő-oltás emléket, amely bizony fájó emléket hagy, nem is szólva egyebekről, torok megvizsgálás, befecskendezések, borogatás stb.-ről. Igaza van asszonyom, teljes mértékben. Az orvos ne legyen soha a megijesztő eszköze, pedig ez ma gyakori és általános. S Ön asszonyom, hogy ezt megérezte, észrevette, — azt bizonyítja, hogy Önnel orvosnak lenni — csupa öröm — s így a mai nehéz viszonyok között csak sajnálhatom és fájlalom is, — hogy kedves családjának orvosmentora én nem lehetek.

Vagyok szolgálatra kész híve

Dr Schmidt Béla (Marosvásárhely)

Esküvője napján agyonlőtte a hugát egy szatmári rendőr

Gondatlanságból okozott emberölésért tizenöt napi fogházra ítélte a bíróság

(Szatmár). A szatmármegyei Dobrácsapáti községben január 14-én Vida Mihályéknál esküvőre készülődtek. Az ifjú Vida Mihály, aki a szatmári rendőrlégénység egyik legderekabb tagja, készült Ömbódról hazahozni szépséges menyasszonyát.

Előállott a lakodalmasszék. A völgyény a főüléren helyezkedett el, vele szemben ült tizenhét éves Jolán huga. Alig indult el a szekér, még ki sem értek a faluból, a völgyény régi falusi szokás szerint szolgálati revolverével lövöldözni kezdett a levegőbe.

A fegyver közben csütörtököt mondott. Vida Mihály a föld felé fordította revolvere csövét, úgy vizsgálta meg a libát, majd egyet fordított a forgópisztoly golyóhengerén s máris új golyó került a csőbe.

Az így rendbehozott fegyvert ismét marokra fogta s mutatójúját a ravaszon tartva, jobbkézét lassan emelni kezdte, hogy ismét a levegőbe löhessen. De a göröngyös uton nagyot zökent a szekér s abban a pillanatban sült el a revolver, amikor Vida keze egymagasságba ért huga fejével.

A kiröppenő golyó Vida Jolán balszeme fölött furdódott a homokba és a kisagyat érintve a koponya hátsó falán távozott a fejből. Vágtatva for-

dult vissza a menet Apátiba, ahová megérkezve, azonnal orvosért rohantak. De az orvosnak már nem akadt dolga. A viruló fiatal leány egy félórai kintlódás után meghalt.

Vida Mihály még aznap megesküdött szerelmével, majd bejött Szatmárra és feljelentette magát testvérgyilkosságért. A valósággal búskomorságba esett fiatal rendőrt a vizsgálóbíró kihallgatása után szabadlábra helyezte.

Ugyében hétfőn délután tartott főtárgyalást a szatmári törvényszék Dascal-Déry tanácsa. A vádat Galea Miklós dr. kir. ügyész képviselte.

Vida Mihály ügyvéd nélkül jelent meg a tárgyaláson. Meg-megcsukló hangon mondotta el a szomorú tragédia részleteit és állításait a vád tanú: Pop Péter násznag, Pop Péterné és Magyar Irma is megerősítették. Vida Mihályra annyira hatott a tragédia felelevenítése, hogy a tanukihallgatások alatt állandóan hangosan felsírt.

A bíróság végül is rövid tanácskozás után a legenyhébb büntetést szabta a vádlottra és gondatlanságból okozott emberölésért 15 napi fogházra ítélte.

Az ítéletet úgy az ügyész, mint Vida megfellebbezte.

BÚZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

(Román Nauheim)

páratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos érlemezsedéses szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérértékesítés, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén. Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbiok (Tabes stb.) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árral.

Uj modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

prospektust, felvilágosítást szívesen küld

Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T.

Fürdőigazgatóság, Buziás (Bánság).

Egy nagyváradi kőművest másodszer dobott le a szívbaj az épületállványról

— „Csak ne búsulj, megsegít az Isten!” —

A kis Ilonka szemében a májusi kék ég tükröződik és amint fejét odahajítja édesanyja vállára, olyan az egész arcocskája, mint egy kedves, mosolygó nefelejcs. Magduska, a nagyobbik, akkorát nőtt a télen, hogy már feléri Ilonka lecsüngő meztelen lábát és huncut kacagással csiklandozza. A gyerekek nevetnek. Juliska is, Gusztika is, Laci is, hiszen a gyerekeknek olyan könnyen áll a sírás, nevetés, akárcsak a tavaszi ég felhője, napsugara.

Pedig a tenyéryi földes szoba minden zugából újból sivar nyomor rémítgeti a szerencsétlen kis családot. Jól ismerik már az Erdélyi Lapok olvasói ezeket a gyermekeket, sorsüldözött, szerencsétlen szüleihez együtt. Fadgyas Ilonkának sokan küldtek pénzt az ősszel tejeckére és egész télen át is tartott a jó emberek irgalmából küldött segítség. A gyerekek nőttek, erősödtek és hogy megjött az első meleg idő, egyéb öröme is akadt a kis családnak.

Munkát kapott az apa!

Csak a jó Isten tudja, hogy micsoda ujjongó lélekkel sietett Fadgyas Gusztáv kőműves heteken keresztül munkába. Újból dolgozhatott, pénzt, kenyeret szerezhetett a családjának.

Aztán egy szomorú napon megint csak haza kellett vinni, mert a szíve felmondta a szolgálatot. Jó emberek orvost is hívtak hozzá, aki csak a fejét csóválta: Szívbaj, vese és gyomor baj, — diéta...

— Ugyan drága jó doktor úr, miből dié-

tázam, amikor nem tudok dolgozni és a mindennapi kenyeret sem tudom megszerezni ezeknek a szerencsétlen gyermekeknek...?

Az orvos bármilyen jó ember, kenyeret nem tud adni a recept mellé. Azért újból az Erdélyi Lapok jószívű olvasóinak kezébe teszem a szerencsétlen Fadgyas-család sorsát. Bármilyen kicsi segítséggel is igen nagy jót tesznek öt apró, éhező gyermekkel és az újból földre sújtott szerencsétlen szülőikkel. Hiszen legnagyobb részt az Erdélyi Lapok olvasói segítették át őket a tél szenvedésén, mert nemcsak hogy a sok kicsi adomány ment sokra, hanem nagyobb összeggel és nagyobb értékű segítséggel is igen sokan siettek segítségükre. Így vált lehetségessé, hogy az olyan súlyosan beteg kőműves annyira megerősödött, hogy már munkát is vállalhatott és a gyermekek nem kerültek kórházakba, hanem viruló arcocskájukkal most is szülei mellett örvendeznek a májusi napsugárnak.

Keserű szenvedés a munkanélküliség, de ezerszer keserűbb tudat az, hogy lenne munka — és képtelen elvégezni. Fadgyas Gusztáv nehezen mondja:

— Megöl a szívem... Nem bírok lehajolni... Másnak kellett befejeznie azt a munkát is, amit vállaltam!

Az asszony szomorú arcára felragyog a remény:

— Csak te ne búsulj! Majd kapok én munkát. Ilonka már nyolc hónapos, mehetek már nélküle is munkába! Megsegít a jó Isten!

Körülnézek a szösze és barna fejcskéken és meggyőződéssel mondom:

— Meg. Egészen biztosan meg fogja segíteni az Isten. Csak erősen kell hinni és bízni! Majd akad valami munka is az édesanya részére!

Csak hogy Ilonkának addig is tejecke kell és Magduska is nagyon sír, amikor éhes. Juliska igaz, hogy nem szokott panaszkodni, de hát ő már öt éves nagylány, aki tudja, hogy neki nem illik sírni, hanem inkább csitítania kell a kicsiket. Nagyon komolyan néz rám, szinte megdöbbenek. A sok öntudatlanul mosolygó arcocska között olyan értelmes és komoly ez a csöppség, mint egy felnőtt. Ugy néz, mint aki fenéig ürítette már a szenvedések és nyomorúságok poharát és most már csak azt várja, hogy mi jön még?

Ilyenkor májusban könnyebben nyílnak a szívek, — mindenkit kérek, aki a virágoknak és napsugárnak örülni tud, — hogy gondoljanak erre a szenvedő kis gyermekesokra, hadd legyen igaza a reménykedő édes anyának, amikor annyi bizalommal mondja:

— Megsegít az Isten! Csűrös Emília.

A Gazdasági Kamara által előírt hivatalos formájú **Örlési bizonylatok (Adeverința)**

1 blokk 100 perforált lappal: 40 lei, valamint ugvanott az előírt és szákokra ragasztandó «Eticheta» 1000 drb 130 lei. Kapható a **Szent László-nyomda r.-t.**-nél Órădea — Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 5.

Az első két napon több mint százezer ember nézte meg a Budapesti Nemzetközi Vásárt

— Rejtett szenzációk a vásárvárosban —

(Budapesti tudósítónktól). Szombaton délelőtt Gömbös Gyula magyar miniszterelnök megnyitotta a Budapesti Nemzetközi Vásárt, amelynek vasárnap estig több, mint százezer látogatója volt. Ez az óriási, páratlan siker bizonyítja a legjobban, hogy az idei vásárt jól, hibátlanul rendezték meg, olyan aprólékos gondokkal, hogy fel tudták kelteni a legszélesebb néprétegek érdeklődését, — amelyet aztán teljes mértékben ki is tudnak elégíteni. Mindenki jóval több látványosságot talál, mint mint amennyit a legfokozottabb igény is remélhetett s szerte a fővárosban mindenki csak az elragadtatás hangján beszél a vásárról és annak sokezerényi, a gyáriparnak, helyesebben a modern technikának minden csodájára kiterjedő szenzációjáról.

Maga a vásár olyan nagy, hogy minden részletéről beszámolni lehetetlenség, de egy sereg rejtett s eddig még nyilvánosságra nem hozott kedves részlet a toll alá követelődik.

Van itt rengeteg sok gép, butor, textiláru, a temérdek sok gyári áru között, mintegy elásva a modern kor és technika csodái között egy öreg hőmezővásárhelyi parasztasszony, aki a közönség szemelátára rajzolja és festi kezdetleges eszközeivel a majolikaedények magyaros, színes, virág- és madármintáit, csak úgy fejből, ösztönösen, ahogy azt talán még libapásztor korában leste el a természetől s ahogy azt talán még menyasszony korában álmodta meg: szivárványosan, ragyogóan. Istenadta tehetség, vérbeli művész, a magyar háziiparnak csodálatos képességű művelője. *Novák* néninek hívják, 59 éves.

A baromfiudvarban olyan házinyulak is vannak, amelyeket nyirnak, akár a juhokat és szőrükből a legfinomabb posztót készílik.

Van itt egy hatalmas, remekbe készült, luxusautóra emlékeztető hatüléses motorcsónak, egy magyar mérnök szenzációs találmánya. Kanadaiak vették meg 1300 dollárért és azt mondják, hogy Amerikában még 3000 dollárért sem tudták megépíttetni. Ugyancsak magyar mérnök találmánya egy weecend-motoros csónak, kétszemélyes, kényelmes hálószobával, nappalival, konyhával, kamrával, ruha- és toalettfülkével. Csodálatos miniatűr-palota.

Az Iparearnokban épült külön színház színpadán gyönyörű és elegáns mannequinok a legdivatosabb ruhákat, az új kreációkat mutatják be. A siker akkora, hogy alig lehet helyet kapni.

Ötvenhárom egyszerű hevesmegyei ember megtalálta nyitját annak, hogyan kell színes és tökéletes kivitelű gyermek játékszereket készíteni.

CZELNAI ESZTER KÖNYVEI:

I. Diétás szakácskönyv.

Cukorbetegség érelmeszesedés, magas vérnyomás, gyomorbetegség, hizlaló és soványító kurák, vesebetegségek esetére alkalmas konyhareceptek, Soós, Ewald, Bálint, Hamesdorfer és több más orvostanár elvei alapján.

II. Cukrárszat és hidegbüffé.

Ezt a könyvet a konyhaművészet akadémiajának nevezhetjük. — Háromszáznál több recept, érdekes utbaigazító rajzok, illusztrációk könnyítik a háziasszonyok feladatát. Mind a két könyv ára külön-külön 140.— lej. Vidéki rendelésnél 10 lejjel több küldendő portó fejében. Utánvétellel 170.— lej.

szíteni. Ősi, ösztönös művészetük, színes és utolérhetetlen szépségű formákat ad a fadarabkáknak, amelyekből remekműveket faragnak, színeznek. Külföldi rendeléseket kaptak, még Amerikába is szállítanak.

Még egy szenzáció: a vásár vezetőségének felkérésére május 11-én Budapestre érkezik a világ legnagyobb repülőgépe, a világhírű „Do X”. Erről csak ennyit most: 12 motoros, 7700 lóerős, 116 utas számára van berendezve pazar fényűzéssel, a szárnya akkora, hogy a beleépített folyosókon hosszú sétákat tehetnek az utasok. Hydroplán, a Dunán fog horgonyozni, a képviselőház közelében. A vásár vezetősége azért kérte Budapestre, hogy a vidékről és a külföldről jövők is megcsodálhassák a léghajzástnak ezt a büszke óriását, amely több napig marad itt és sétatutakra visz majd magával közönséget. Hogy a vásár közönsége jól lát-

A Florescu-féle liberális párt kortese szédelgő csalásokra használta a Magyar Párt nevét

Csikszereda. Saját tud. *Jakab* Györgynek hívják a csalót, aki a Florescu-féle liberális párt székelői ügynöke. Havi fizetést huz, 3000 leit pártfőnökétől, külön uti- és rapidit, amikor „szervező körút”-on van. Szervezése abból áll, hogy bemegy a kocsmákba és ott italos fővel nagyokat ígér. Eltörlik az adókat, egészen visszaadják a Csíki Magánjavakat, biztosítják minden vonalon a kisebbségi nyelvhasználatot stb., szinte még a reviziót is beigéri. Természetesen a Székelyföldön meglehetősen undornak örvend, különösen Csíkban, ahol rövid ideig, elmenesztéséig segédjegyzősködött. Ez a politikai parazita most olyan aljasságra merészkedett, amely büntetőtörvénykönyvbe ütközik.

Faluzásai közben a Magyar Párt emberének adta ki magát. Mindenütt hirdette, bármilyen ügyet elintéző, mert neki megvannak az összeköttetései. Adóügyben eljár, katonaszabadtási, áthelyezési kéréseket eredményesen elintéző, mégpedig teljesen ingyen, csak a „bélyeg”-költséget kell megfizetni, no meg esetleg a hatóságokkal szemben felmerülő „előre nem látott” költségeket. Nem érdektelen, hogy miképpen leplezték le maguk a felültett

Felkérjük t. előfizetőinket,

hogy az esetleges címváltozásokat a zavartalan kézbesítés érdekében lehetőleg 3 nappal előbb bejelenteni szíveskedjenek.

hassa, a vásár területe felett, egészen alacsonyan sokszor fog keringeni. A vásáron, mint említettem, minden lépten-nyomon csodálatos látványosságok fogadják a látogatókat, akik az idén feltűnő nagy számban kerülnek ki a vidék és a külföld lakossága közül. Oka ennek nyilvánvalóan az, hogy a vidék és a külföld is jól tudja, hogy az idei vásár elsősorban az ő érdeklődésüket akarja teljes mértékben kielégíteni. Kár, hogy a vásár csak rövid tíz napig tart, hogy a vásárigazolvány kedvezményeivel csak május 15-éig, — hétfő déli 12 óráig — lehet Budapestre utazni.

székelyek ezt a szélhámos politikai vigéct.

A napokban bejön egy üres feleséki viseletű székely ember a magyarpárti irodába és érdeklődik, vajjon a fia katonai áthelyezési kérései lesznek-e? Megmondja a becsületes nevét is: *András* Domokosnak hívják, gazdálkodó Csíkszentmiklós-ról. Ő nem ismeri az urat, aki vállalta az ügy elintézését, mert felesége és özv. *Szabó* Balázsné odavaló asszony jártak hozzá, Szentlélek-utca 5. szám alatt lakik. Pénzeket is fizettek nekik „bélyegre” és „költségek”-re és még kell, hogy vigyenek 200—200 lejjeket. *Adorján* Imre főtitkár azonnal átlátta, hogy itt a Magyar Párt nevével visszaélő szélhámoskodásról van szó, mert a Magyar Párt semmiféle költségre pénzt el nem vesz a felektől. Behívatta az asszonyokat, akik azután megmutatták az igen nagy összeköttetésekkel rendelkező „magyarpárti” urat — *Jakab* György úr személyében. Természetesen a Magyar Párt azonnal megtette a lépéseket, hogy a Florescu által fizetett „magyarpárti” ágens ellen büntügyi eljárás induljon család és járulékaik címén.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Nagyvárad:

(A Katolikus Körben).

Szerda délután 3 órakor: *Anyósom férje*. Délután 6 órakor: *Kadétszerelem*. Este 9 órakor: *Cigánykirály*. (Dankó Pista operettje). Előkészületben: *Timosa*.

Kolozsvár:

Szerdán délelőtt 11 órakor: *Amikor a kislányból nagylány lesz*.

Szerdán délután fél 7 órakor: *Zsákbamacska*. Szerdán este 9 órakor: *Angyalt vettem feleségül*.

Csütörtök este 9 órakor: *A Magyar Zenekonzertorium szimfonikus hangversenye*. Vezényel: *Zsuzsmann Rezső és Lázár Jenő*. Ssz. 107.

Pénteken este 9 órakor: *Okos mama*. Szombat délután 3 órakor: *Akárki* (Ifjúsági előadás).

Szombaton este 9 órakor: *A teve*. (Operettpremier).

Vasárnap délelőtt 11 órakor: *Csizmás kandur*. (Gyermekelőadás).

Vasárnap délután fél 7 órakor: *A teve*.

Vasárnap este 9 órakor: *Feketeszaru cseresznye*. Hétfőn este 9 órakor: *A teve*.

Nagyvárad:

Szerda: *Erdészleány*, operett, Trilap Honka primadonna jutalomjátéka

Hitoktatók figyelmébe!

Előkészítés

az első szentáldozásra.

Harminckétoldalas füzet, kitűnő segítőeszköz a gyermekek előkészítésére. Ára 4 L.

Ájtatosság

a gyermekek első szentáldozása alkalmával

A gyermekek részére írott füzet. Ára 2 50 L. Kapható és megrendelhető mindkettő az „Erdélyi Lapok” könyvosztályában.

A nagy magyar apologetika:

BANGHA: *Nagy kérdések útján*. Füze 30, kötve — — — 70 lei
BANGHA: *Istenhit és Istentagadás*. Füze 80, kötve — — — 120 lei
BANGHA: *Jézus istenségének bizonyítékai*. Füze 80, kötve — 120 lei
BANGHA: *A katolikus egyház isteni eredete*. Füze 80, kötve — 120 lei

Erdélyi Lapok könyvosztálya.

HIREK

Központi szerkesztőség:
Oradea—Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 5
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13. — Telefon 802.

1526
május
10

Palestrina születése

A többszölamú ének, amely a XII. és XIII. század francia motett-irodalmából indult ki és a cabrai-i katedrális iskoláján keresztül a németalföldieknél honosodott meg. Olaszországban a XVI. században érte el tetőpontját. A polifon irodalom legnagyobb olasz mestere Pierluigi da Palestrina, a katolikus vallás egyik legnagyobb költője. A korban, amelyben élt, általánosan szükségét érezték az egyházi zene reformjának. Számosan dolgoztak is rajta, de Palestrinának jutott az a kiváltság, hogy ezeket a reformokat végleg megvalósíthatta. Ez a nagy zeneköltő nem annyira stíluskereső újító, mint inkább betetőző, összefoglaló jelenség volt. Vannak akkordsorozatai, amelyek megrázó erővel valószínűleg transzcendens szférákba emelik a hívő lelket. Rendkívül bő termékenységű zeneköltő volt. Kilencvenhárom mise, 139 motetta, rendkívül sok zoltár és himnusz maradt utána s a „Sabat mater” egyik legkiemelkedőbb műve. Ezeket kívül két kötetre menő madrigálja igen nagyfontosságú a zeneirodalomban. A legnagyobb katolikus egyházi zeneszerző volt. 1594 február 2-án halt meg. Emléke 1916-ban Budapesten a Palestrina-kórus alakult, amely vegyeskar-egyesület a klasszikus és modern vokális zene művelését tűzte ki feladatául és igen sok, szép templomi hangpersenyt produkáltak.

Lapunk legközelebbi száma a szerdai hivatalos ünnep miatt csütörtökre a rendszeres időben jelenik meg.

Mihály nagyvajda hazaérkezett. Bukarest. Saját tud. Tegnap délelőtt fél egykor Bukarestbe érkezett Mihály nagyvajda. Az északi pályaudvaron a király várta, aki hosszan megölelte a vasuti kocsiroló vidáman leszálló fiát. Az állomáson ott voltak még Vajda miniszterelnök a kormány több tagjával, valamint az udvari méltóságok is. Megjelentek a nagyvajda iskolatársai is, akik nagy örömmel üdvözölték őt.

Kitüntetés. A kereskedelmi miniszter előterjesztésére Öfelsége a király, Muntean Tódort, a petrosényi és járási ipartestület elnökét, a kisipar terén kifejtett értékes munkásságáért a másodosztályú érdemkereszttel tüntette ki. Muntean Tódor 12 éve áll a petrosényi és járási ipartestület élén mint elnök és végzi értékes munkáját az iparosság érdekében.

Magyar szobrász nyerte el a közoktatásiügyi miniszter díját. Bukarest. Saját tud. A bukaresti Salonul Oficial tavaszi tárlatának zsűrije nyolc öt-ötven leles díjat osztott ki az idén. A nyolc díjból hatot festők, kettőt szobrászok kaptak. A két szobrász közül az egyik Fekete József fiatal magyar szobrász, aki nemrég végezte a képzőművészeti főiskolát. A közoktatásiügyi minisztérium díját nyerte el.

Megbízható, jóízű, olcsó a Koprol csokoládés hashajtó.

Kinevezték a temesvári kereskedelmi kamara új titkárát. Temesvár. Saját tud. Lendvai Jenő nyugalmazott kereskedelmi és iparkamarai főtitkár helyébe a minisztérium nyolc pályázó közül Grigore Jon volt képviselőt és volt kereskedelmi-iskolai tanárt nevezte ki titkárrá. Főtitkárként ugyanis csak olyan kamarához neveznek ki, amelynek már van két kinevezett titkára. Temesváron azonban jelenleg csak egy ilyen van. Az új vezetőtitkár az eddigi főtitkár hatáskörét látja el.

Magyarok! Olvassátok és terjesszétok a legösszetettebb magyar napit az **Erdélyi Lapok**

Dr. Gálos László

Ára füzve: 120 lei

Kapható az Erdélyi Lapok könyvostályánál.

Vizsgálat indult a királysértő Fortu tanár ellen. Bukarest. Saját tud. A Blocul Cetatenesc helyiségében történt incidens vizsgálatát Mihai Vasile katonai vizsgálóbíró folytatja. Hétfőn a polgári blokk számos tagját kihallgatta, akik felvilágosítást adtak az incidens körülményeiről. A tanuvalomások alapján a katonai vizsgálóbíró megindította a büntető eljárást Fortu tanár ellen, a királyi család tagjaival szemben elkövetett sértés címén.

A vásárhelyi prefektus sürgeti a nyugdíjasok pénzét. Marosvásárhely. Saját tud. Az itteni nyugdíjasoknak már öt havi nyugdíjjal tartozik a kincstár. Szombaton a nyugdíjasok egy kétszáztagú küldöttsége kereste fel dr. Vescan János prefektust, aki kérelmükre táviratilag interveniált a kormányznál a nyugdíjhátralék sürgős kiutalását illetően.

Japán a németektől rendel bombavető repülőgépeket. Londonból jelentik: A Reuter sajtóügynökség távirata szerint egy ismert német repülőgépgyár 30 bombavetőgépgyártására kapott megbízást Japántól. Miután a versaillesi szerződés értelmében Németországban hadirepülőgépek gyártása tilos, az illető németországi gyár Esztorországban létesít új gyártelepet s ott fogja a japán megrendelést teljesíteni.

Hölgyeim és Uraim! Felhívjuk nb. figyelmüket arra, hogy a hirdetett Dr med. László-féle különleges kozmetikai készítmények Romániában is kaphatók, Farkas István Apolló-drogériájában, Oradea.

Háztulajdonosok országos kongresszusa. Temesvár. Saját tud. A háztulajdonosok kongresszust tartottak, illetőleg megválasztották az országos vezetőséget. Brancovici Constantin bukaresti tanárt elnökké választották, Erdély és a Bánság részére alelnökök Cioban Pompil drt, a temesvári háztulajdonosok elnökét, Bukovina részéről Jemua Györgyöt és Beszarábia részéről Kumanov Fülöpöt. A május 14-én Rómában tartandó nemzetközi kongresszusra, amelyen harmincnégy állam háztulajdonosainak megbízottai vesznek részt, Cioban drt és Van Oekel főtitkárt küldték ki.

Meghalt a foghuzástól. Érsekújvárról jelentik: Antalik Mária 18 éves leány kihuzatta az egyik fogát. Másnap heves fájdalmakról kezdett panaszkodni, az arca ijesztően megdagadt. A városszerte népszerű család orvoshoz vitte a leányt, de az nem segíthetett rajta: a szerencsétlen leány vérmérgezés következtében iszonyu kínok között meghalt.

Borzalmas földrengés a Csendes-oceán partvidékén. Washingtonból jelentik: A Georgetowni egyetem szeizmografja hatalmas földrengést jelez, amelynek fészke valahol a Csendes-oceán mexikói partvidékén lehet. A földrengést jelző készülék hatalmas kilengéseiből ítélve, borzalmas katasztrófával lehet számolni, amely felülmúlja a március folyamán Kaliforniában pusztított földindulás méreteit. Különböző Kalkidyke félszigetet is újabb földrengések rázták meg. A lakosság pánikszereiben menekül.

Róna Béla kiállítása Nagyváradon.

Füatal kolozsvári származású festőművész nyitotta meg képkiallítását Nagyváradon és Róna Béla, a Rómából most hazaérkezett piktor első fellépése sokatígérő. Levegős, diszkrét színű, jó beállítású tájképei vonzóak s bár még az impresszionizmus és naturalizmus útján halad, úgy látjuk, hogy tehetségével, művészi meglátásával szép jövő előtt áll. A kiállítás részletes ismertetésére még visszatérünk.

Érdekes elvi döntés a dévai törvényszéken. Déva. Saját tud. Az igazságszolgáltatás terén nagyon érdekes elvi jelentőségű ítéletet mondott ki a dévai törvényszék. Sábau Romul volt piski jegyző a piski községi előjáróság előtt Párvu Emánuel jelenlegi községi jegyzőt szabálytalanságokkal vádolta meg. A feljelentés az ügyészség elé is került, amely azonban büncselekmény hiányában Párvut felmentette, amire Párvu jegyző rágalmazás miatt jelentette fel Sábau jegyzőt, abban az egészleges véleményben, hogy mivel ellene a vádat az ügyészség elejtette, feltétlenül el fogják ítélni Sábau Romult. A dévai törvényszék azonban Sábau Romult a vád alól felmentette, a Btk. 326-ik paragrafusának első bekezdése értelmében, azzal a bölcs indokolással, hogy minden tisztviselőnek kötelessége a tapasztalt szabálytalanságok miatt feljelentést tenni s ha azok nem is merítik ki a büncselekmény kritériumát, a szabálytalanságok megmondása nem nevezhető rágalmazásnak. Az ítélet nagy felütést keltett.

Titokzatos betörés egy egyetemi tanárnál. Budapestről jelentik: Vasárnap délután Illés József dr egyetemi tanár, országgyűlési képviselő bejelentette a főkapitányságon, hogy a Ferenc József rakparton lévő lakásán egy egy titkos rekeszből elloptak 1700 drb régi 20 és 10 koronás aranyat és nagyértékű ékszereket. Kára mintegy 40 ezer pengő. Utólagára karácsonykor nyitotta ki a rejtékajtót s akkor az értékek még megvoltak. A följelentés alapján a rendőrség megindította a nyomozást és hétfőn elfogta a tettest Sotyka Dezső 20 éves fiatalember személyében, aki unokaöccse Illés titkárának. A fiatalember tavaly érettségizett és unokabátyja kérésére a tanár maga mellé vette. Az elloptott értéktárgyakat 6 ezer pengőért elzálogosította és egy táncosnővel elmulasztta.

Halálraégett a magára hagyott gyermek. Zilah. Saját tud. Varhe Traian 4 éves, alsóberekcsői gyermeket a szülei egyedül hagyták otthon, míg ők kimentek mezeti munkára. A magára maradt csöppesség a tűzhely körül játszadozott, miközben ruhájába tűz kapott bele s a szerencsétlen gyermek pár órai nehéz kínok után meghalt. A gondatlan szülők ellen megindult az eljárás.

Kolozsvári előfizetőink sz. figyelmébe. Ezuton értesítjük az érdekelteket, hogy lapunk kolozsvári képviselőjével Lichnovszky Gizella urhölgyet biztuk meg, aki egyedül jogosult az inkasszó nyugták beszedésével. Esetleges reklamációk ügyében, vagy bármilyen más, lapunkkal kapcsolatos ügyben sziveskedjenek ő hozzá fordulni. Címe: Főter 14. emelet. Sajtóhölgybizottság.

Megállapítják az ipari építmények adóját. Bukarest. Saját tud. A pénzügyminiszter május 12-vel kezdődőleg összehívja az adókievítő bizottságokat, amelyek az ipari építmények tulajdonai után járó adókat állapítják meg.

A nők kincse

A dr. Szentpéteriné „AZ EN SZAKÁCS-KÖNYVEM” című szakácsművészeti könyv (IV. kiadás) 1000 oldal terjedelemben. A legnagyobb és legtökéletesebb szakácsművészeti könyv. 1000 darab recepten közli a modern szakácsművészet termékeinek leírását: Levesek, sülték, tészták, befőttek stb. készítését. A leírása olyan házas, hogy aki eddig soha sem főzött, az is tud általa főzni és jó ételeket készíteni. A Szakácskönyv ára diszkrétben 150 lei, füzve 125 lei. Kapható az Erdélyi Lapok könyvostályában és Füssy József könyvkereskedőnél, Torda.

Kis Svájcot lát Romániában, ha **Menyháza fürdőn tölti a nyarat!**

Előszézon: június 1-től július 5-ig. Utószézon: aug. 21-től szeptember 30-ig.

Az elő- és utószézon legkellemebb és legolcsóbb. Legmodernebb melegfürdők! 50%-os vasuti jegykedvezmény! — Kerjen azonnal prospektust!
Vasut-, posta- és telefonállomás. Saját villanyvilágítás.

Moneasa - Menyháza-fürdőn: lakás és háromszori étkezés, igények szerint, 80—100 lei.

Májusban és szeptemberben is használható **szabad uszoda** 23 fokos erősen rádiumtartalmu, kristálytiszta, természetes meleg forrásvízzel táplálva.

A jegyek Sebes CFR. állomásig váltandók és megőrzendők!

Cim: Fürdőigazgatóság Baile Moneasa, jud. Arad.

Fegyveres összetűzés szlovák pénzügyőrök és csempészek között. Érsekújvárról jelentik: A szlovák határszéli pénzügyőrök több csempészt figyeltek meg, amint magyar oldalról buzát hoztak át. A pénzügyőrök megállásra szólították fel a csempészeket, mire ezek puskáikból tüzelni kezdtek és tizenegy lövést adtak le a finácokra, akik a lövéseket viszonozták. A golyók senkiben sem tettek kárt. A megindított nymozás során a csendőrség öt szlovák legényt elfogott és ezek be is ismerték a csempészsben való részességüket, de a fegyverhasználatot tagadják. Beszállították őket a párkányi járásbíróra, ahol megállapították, hogy a lövöldöző Presser János szlovák lakos volt, aki állítólag a magyarországi Lettkés községbe szökött. Miután Presser Magyarországról is ki van utasítva, reménylik, hogy mihamar visszatér és akkor kézrekerítik.

Sztrájk a Zsilvölgyében. Déva. Saját tud. Lónyay-telepen, a Zsietz-bányában Corfanta Gyula vállalkozó 132 munkása május 6-án sztrájkba lépett. A sztrájknak az oka az, hogy a vállalkozó nem adta meg azt az élelmiszerellátást a munkásoknak, amit megígért. A munkások sztrájkja ma is tart, a tárgyalások azonban megindultak.

Halálosvégű verekedés a mezőn. Zilah. Saját tud. *Becse* József és *Kicsu* Gyula nagykoronai lakosok mezei munkán dolgoztak több társukkal. *Becse* és *Kicsu* valamin összeveszték, mire *Becse* József úgy vágta fejbe *Kicsu* Gyulát a kapójával, hogy rögtön meghalt. *Becse* Józsefet a csendőrség letartóztatta és beszállította a zilahi ügyészségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

A hunyadmegyei munkakamaránál egy listánál volt választás, mégis két listát fellebbeztek meg. Déva. Saját tud. A hunyadmegyei munkakamaránál csupán a munkások listájánál volt választás, mivel a többi két osztálynál csak egy-egy listát nyújtottak be. Ennek ellenére azonban mégis két listát kontesztáltak meg. A munkások listáját dr. Câmpean Simon dévai ügyvéd, a dévai iparkamara alelnöke, a Concordia aranybányatársaság igazgatója fellebbezte meg, aki, mint listavezető szerepelt a kereskedelmi alkalmazottak listáján, azzal támadván meg a munkások listáját, hogy nem mindenik jelölt töltötte be a 25. életévét. Ezzel az indokkal már a választás előtt is beadványt nyújtott be, azonban nem vették figyelembe, mert a listát a választási iroda elnöke választhatónak deklarálta. A második fellebbezést *Jonescu* és *Kucsera* könyvelők nyújtották be a kereskedelmi alkalmazottak listája ellen, azt állítván, hogy dr. Câmpean Simon és mások nem teljesítenek kereskedelmi alkalmazotti funkciót. Így a munkakamara megalakulása a táblánál való döntésig halasztást szenved.

Elsőáldozási emlékképek,

két nyomással, két színezésben, csinos ízlésű kivitelben kaphatók az Erdélyi Lapok kiadóhivatalában.

Oradea, Strada Regele Carol 5.
A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2.50 lei, a kisebb méretűek (14×23 cm.) ára 1.50 lei.

Méhészeti és gyümölcstermelési tanfolyam. A marosmegyei Földműves Szövetség 1933 május hó 28—június hó 2-ig terjedő napjain Szabéd községben méhészeti és gyümölcstermelési tanfolyamot rendez. A tanfolyam látogatása díjtalan és azon az érdeklődők korra és nemre való tekintet nélkül résztvehetnek. Elszállásolásról és ellátásról a résztvevők gondoskodnak. Jelentkezéseket május hó 20-ig elfogad a szövetség igazgatósága Târgul-Mureș, Str. Brătianu 39., ahol esetleg szükséges felvilágosítások is megtudhatók. Válaszbélyeg mellékelendő.

Csend van a kolozsvári egyetemen. Kolozsvár. Saját tud. Az egyetemen elcsendesedett a hangulat. A nyolc vasgárdistát, miután újabb letartóztatási parancs érkezett, nem engedték szabadon. A zsidó egyetemi hallgatókat eltanácsolták az egyetemről. A kapuban vasgárdista őrség feltűnés nélkül távolítja el a zsidókat. Bár a rendőrség intézkedett, hogy a vizsgárdista őrség megszűnjön, mégis tovább működik.

Az elmulasztott szerződés-megsemmisítés következményei. Preha Rozália nagybányai lakos Meiker Józsefnétől megvett egy házat ötvenötezer leiert, azzal a feltétellel, hogy a ház bizonyos átalakításokat és javításokat fog végeztetni átadás előtt. Erre a célra át is adott az eladónak 26.500 leit. Miután azonban Meiker Józsefné a megegyezés ellenére sem csináltatott semmit a házban, Preha Rozália így nem akarta átvenni, hanem vissza követelte a javítási célra előlegül adott összeget. A bíróság ezt meg is ítélte Preha Rozáliának, a szerződést azonban nem semmisítették meg. Az eladó a törvényszékhez fellebbezett, amely arravaló tekintettel, hogy a szerződésben nincsen szó javításról, vagy átalakításról, semsemisítette a bíróság ítéletét és a vevőt az épület átvételére kötelezte. Preha Rozália a nagyváradi táblához fellebbezett, amely jóváhagyta a törvényszék ítéletét.

Megalakult a Keresztény Maros-széki Gazdasági Szövetkezet

Marosvásárhely. Saját tud. Marostorda vármegye és Marosvásárhely magyar polgárságának élénk részvételével rendezte meg alakuló közgyűlést a „Maros-széki Gazdasági Szövetkezet”, azaz röviden „Magaszó” előkészítő bizottsága, a Központi étteremben. Az alakuló gyűlést elnöki minőségben dr. György József volt képviselő vezette le, a népes gyűlés felkérésére. Ismertette megnyitójában a szövetkezős gondolatát és a szövetkezés szükségességét, mert ma az egyes ereje kevés, meg kell azt hatványozni a szövetkezésben rejlő erővel és gyakorlativá kell tenni így a mi népünk számára segítségünket.

Ezután dr. Ferenzi Zsigmond képviselő rámutatott hosszabb beszédben arra, hogy a gazdasági életben meghalt a hitelélet, a bizalom és veszélyeztetni mindannyiunk kenyerét a magyar munkát kiuzsorázó tőke. A magyar kisebbségi gazdasági szervek számára állami támogatás nincs, más támogatásra se kívülről, se belülről nem számíthatunk, tehát a magunk erejére vagyunk utalva. Nincs más mód, mint a szövetkezés. Magyar ész, tőke és munka fogjon össze. Ez a keresztény elgondolásművelés gazdasági alakulat se románsággal, se a zsidósággal

Jasiban megisméllődtek a diákzavargások

Bukarest. Saját tud. Hétfőn délelőtt megisméllődtek Jasiban a diákzavargások. A Szent Spiridon kórházban a keresztény diákok megtámadták és összeverték a zsidó diákokat, amikor azok Enescu tanár előadásáról kijöttek. Többen megsebesültek.

A zsidó diákok egyesülete memorandumot nyújtott be az egyetem rektorának és hathatós intézkedéseket kértek biztonságuk megvédésére.

A keresztény egyetemi hallgatók táborában nem csillapodott az izgalom annak ellenére sem, hogy a rektor szigorú megtorló intézkedéseket helyezett kilátásba. Követelik a numerus clausus bevezetését.

Meghalt a csikszeredai ekrazit-robbanás harmadik áldozata is. Csikszereda. Saját tud. Az ismeretes dinamitrobbanásnak meg van a harmadik halottja. Szombaton este meghalt *Constantin* Leventé is. Férje már túl van a veszélyen és így felelősségre lesz vonható tiltott robbanószerek tartásáért, amelyért egytől öt esztendő jár. A felelősségben osztozik gazdája, *Negoiescu* bukaresti tart. ezredes is, aki utasította Leventét, hogy vigye el a kaszárnyából a dinamitot és bocsássa áruba.

Elfogták a kolozsvári kémiai intézet tolvaját. Kolozsvár. Saját tud. A Kémiai Intézet ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett, hogy hosszabb idő óta kémiai anyagok és 18 ezer leit érő platinaeszközök tűnnek el. A rendőrség kedden elfogta a tolvajt, *Ganaiu* Sándor volt vámtisztet, akit különböző szabálytalanságok miatt állásából felfüggesztettek. A platinaeszközöket *Rafiu* közműmesterrel találták meg, aki 750 leiert vette meg darabját. Eleinte tagadta a bűnösséget, de a szembesítésnél mindent bevallott. Üzleti könyvéből lapok hiányoznak. A tetteseket átadták az ügyészségnek és megindították ellenük az eljárást.

A Mezőgazdasági Szindikátus nagygyűlése Nagyváradon. Az új konverziós törvénnyel kapcsolatban a biharmegyei Mezőgazdasági Szindikátus május 21-én ülést tart a városháza nagytermében. Ennek az értekezletnek, amelyre a legszélesebb rétegeket hívták meg s amelyen a jogászok, szakértők és politikusokon kívül falusi küldöttek és testületek is megjelennek, az a célja, hogy a még mindig teljes mértékben uralkodó zürzavarban és bizonytalanságban, békés megegyezést teremtsen az adós és hitelező között. Ez a mozgalom a maga nemében országsszerte páratlan és nagy érdeklődéssel várják.

nem megy szembe, nem támad, csak védekezik. Ha azonban a zsidóság faji alapon szervezkedett, azt nekünk tudomásul kell vennünk és ezzel a ténnyel számolnunk kell. Legyen jogunk tehát nekünk is ahhoz, hogy ilyen gazdasági szövetkezetek keretein belül a saját véreink számára konstruálhassunk. Eppen ezért a „Magaszó” a keresztény magyar társadalom anyagi megtestülése akar lenni. Egymás kezébe akarjuk dolgozni a mindennapi kenyeret. A Maros-széki Gazdasági Szövetkezet célja az ipari, mezőgazdasági termények és termelvények, valamint a munka értékesítése, a felesleges közvetítő kereskedelem kiküszöbölésével.

Ezután dr. Ferenzi képviselő bemutatta az alapszabálytervezetet, amelyet dr. Schmidt Béla és *Barabás* György hozzászólása után elfogadott a közgyűlés. Kimondta a megalakulást és megválasztotta az igazgatóságot, amelynek tagjai lettek: dr. György József, *Ritz* Antal, *Köbölkúti* József, *Frundea* Károly, *Marthy* Pál, *Nagy* Ödön, dr. *Drezler* Béla, dr. *Horváth* Jenő, dr. *Hanró* Tibor, *Olasz* Antal, *Nagy* Sándor, *Patrovits* Kálmán. A felügyelőbizottság tagjai lettek *Szigártó* Gábor, dr. *Nánási* Z. és *Ferenzy* László.

A HOTEL CENTRAL

mindazok számára, akik hosszabb ideig óhajtanak Kolozsvárt tartózkodni, **penzió árakat** állapított meg:

3-szori étkezés, kiszolgálás, szoba

egy személy számára Lei 220.—
két " " " 370.—

Hideg-meleg víz. Központi fűtés.

Nagyszabású katolikus-nap Kolozsváron

A Szentév alkalmából, Május Királynője tiszteletére május 14-én, vasárnap nagyszabású katolikus napot rendeznek Kolozsváron a következő programmal:

I. Reggel 8 órakor püspöki csendes szentmise és a bérmálás szentségének kiosztása a főtéri Szent Mihály templomban. Az összes katolikus egyesületek tagjainak közös szentáldozása. A közös szentáldozás felajánlandó ösztöne XI. Pius pápa azon szándékára, amelyet a katolikus akció beindítására itt nálunk elérni óhajt.

II. Délután 11 órakor a Katolikus Nap díszgyűlése a római katolikus főgimnáziumban: 1. Sándor Imre népszövetségi igazgató megnyitó beszéde. 2. A katolikus főgimnázium szavalókórusa Rácz József tanár vezetésével előadja: Székely Lászlótól: A szeretet útja, Mécs Lászlótól: Vád- és védbeszéd. 3. Dr. Balásy Imre esperes plébános beszámolója a szentpéteri tagozat tíz éves működéséről. 4. Mael Ferenc ünnepi ódája, szavalja: Texe János a szentpéteri tagozat titkára. 5. Ünnepi beszéd „Krisztus a külvárosban”, tartja: Gálffy Sándor szentszéki tanácsos. 6. Zárószó, tartja: dr. Hirschler József pápai prelátus, főesperes, plébános. 7. Pápai himnusz, éneklé a közönség.

III. Délutáni ünnepség az Alvernán: 1. Délután 3 órakor ünnepélyes litánia. 2. 4 órakor világi ünnepély: a) Lipp: Ave Mária, előadja a szent Mihály templom énekkara, Zsizsmann Rezső karnagy vezetésével. b) Ünnepi beszéd; tartja: dr. Gyárfás Elemér, az egyházmegyei tanács világi elnöke. c) Griesbacher: Jubilate Deo, előadja a fenti énekkar. d) Ünnepi beszéd, tartja: dr. Baráth Béla theol. tanár. e) Katolikus cserkész-mutatványok. 3. Fél 7 órakor gyertyás körmenet a Lourdesi Máriához. (Kedvezőtlen idő esetén az ünnepélyes litánia a piarista templomban és az ünnepély a római katolikus főgimnáziumban lesz megtartva, az előirt időben).

IV. A jubiláló szentpéteri népszövetségi tagozat este fél 9 órai kezdettel társas összejövetelt rendez a Katolikus Legényegylet helyiségeiben. A részvételt folyó hó 11-ig kell bejelenteni az egyesületek vezetőinek, vagy a szentpéteri plébánián.

A kolozsvári katolikus nap rendezését dr. Hirschler József pápai prelátus, főesperes, belvárosi plébános, Veress Ernő monostori plébános, dr. P. Fitéz Berárd ferencendi házfőnök, dr. Balásy Imre szentpéteri plébános, Sándor Imre katolikus népszövetségi igazgató vezetésével lelkes gárda végzi.

Az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség gyergyószentmiklósi tagozatának székely földműves ifjusági csoportja vasárnap este tartotta színelőadását a Laurentiszálló színháztermében. Ez alkalommal színpadra került Mórész Zsigmond egy háromfelvonásos vígjátéka, a „Sári-biró”. Szereplők: Gál András, György Mariska, Molnár Lajos, Sipos Juliska, Bege Józsa, Kari Venczel, Berecz Karolin, Szabó István, Kolombán Mariska, Madaras Juliska, Lukács Lajos, Szász Lajos, ifj. Kémenes Balázs, Bence Mihály, Dezső András, Gergely Ferencz, Hobaly István, Márton Lajos. A székely földműves ifjuságból összeállított szereplők reményen felül adták elő vállalt szerepüket. Hogy a székely ifjuság ilyen szép eredményt ért el, Schaff Ferenc ig. tanítónak, mint a székely legényegylet elnökének és Madaras István rendezőnek érdeme, akik igazán fáradságtalan, önzetlen munkát végeztek.

Az idegenforgalmi propaganda megindítása a Székelyföldön

Idegenforgalomról beszélve, elsősorban és önkéntelenül és örökké havasbércü Svájc jut eszünkbe, amelynek valóban vonzó természeti szépségei a helyes kihasználás folytán a svájciak legfőbb jövedelmi forrását képezik. A rendszeresített és nagykiterjedésű propaganda meghozta a maga gyümölcsét és Svájc, ma a világgazdasági válság közepette is, szépségével, az idegenek ezreit vonzza. Vagy említsük Ausztriát, Németországot, Olaszországot vagy Franciaországot, ahol már régóta felismerték az idegenforgalom kiaknázhatatlan gazdasági előnyeit és jól megszervezett idegenforgalmi propagandával jelentős összegeket könyvelnek el.

A természet örök szépsége változatlanul várja a szemlélődni, okulni és gyönyörködni vágyó idegent, de sajnos, mi erdélyiek, ha a hegyvidék szépségeit akarjuk csodálni, Svájcba megyünk s szinte behunytt szemmel járunk-kelünk a szépségek megszámlálhatatlan sokasága között, amit Erdély nekünk lépten-nyomon felkínál. Pedig csak meg kell látni s ha megláttuk, fel kell hívni a szépségekre a figyelmét s ime felvetődik az idegenforgalmi propaganda gondolata.

Nektünk nem kell Svájcba menni, mert van Svájcunk: Erdély.

Telvé a legváltozatosabb szépségekkel, párosítva a mult minden költői nagyszerűségével, amit a sok várom, szikla, bérc egész az utolsó köig mesél s amit Orbán Balázs olyan maradandóan örökített meg halhatatlan művében. Minden szépség megvan a mi Erdélyünkben.

Kétségtelen, hogy a Székelyföld örök szépsége magában hordja és állandó megoldásra várakozó mementóként juttatja eszünkbe az idegenforgalom kifejlesztésének a gondolatát. Jól szervezett propaganda, megbízható utmutató, kevés áldozat és a gondolatnak állandóan felszínre való tartása, ez

Megalakult a csíkszeredai idegenforgalmi bizottság

A Hargita aljában fekvő Csíkszereda székely város természeti kincsekben gazdag vidéke eddig is igen szépszámu nyaralót, kirándulót vonzott évenként. Különösen furdóit látogatták sokan az elmúlt években. Valóban, a várostól egy és fél km.-re fekvő elsőrangú szénsavas csíkszeredai Hellwig furdó, a három kilométerre lévő zögödi jódos hideg és melegfurdó, a havasi klimatikus gyógyhelynek kiválóan alkalmas szénsavas, kénes gödörrel, hideg és meleg furdóval rendelkező Hargita-furdó, a csíkszentimre kénes, szénsavas gyógygödör, hideg, meleg furdó, a csíksomlyói gyógyhatású szénsavas furdó, olcsóságánál, gyógyhatásánál fogva kiválóan alkalmas szerényigényű nyaralásokra, pihenésekre.

Ez, valamint a város fejlett sportélete, nagyszerű kiránduló helyei indították a város társadalmi tényezőit arra, hogy az idegenforgalom emelésére, közegészségügyi és városfejlesztési célokból idegenforgalmi bizottságot szervezzen. Az eszmét Vámszer Géza főgimnáziumi tanár vetette fel s azt a hivatalos városon kívül örömmel karolta fel a város mindenrétegű közönsége.

A ma legidősebb könyvvel!

MIGRAY JÓZSEF
A MARXIZMUS
CSÖDJE

Ara 120. — Lei.

OO

Szent István-Társulat kiadása.

•Erdélyi Lapok• könyvosztálya.

az erdélyi idegenforgalom problémájának első megoldandó kérdése.

És az első komoly lépések már két éve meg is történtek. Az Erdélyi Lapok hasábjain már beszámoltunk arról az önzetlen és minden elismerést megérdemlő elgondolásról, amely Bányai János, országos híri geológustól származott és a Székelység című lapban öltött testet. Célkitűzése a legneembesebbek egyike: megismertetni a székely nép és a Székelyföld szépségeit. Terv, amelynek továbbfejlesztéséhez önként adódik az idegenforgalom gondolatának a megvalósítása. Mert ha a Székelyföld szépségeit valaki megismerte, lehetetlen, hogy fel ne vetődjön benne azoknak a szépségeknek gazdaságilag való kiaknázását célzó gondolat.

Ismerjük meg először a Székelyföldet, eszméljünk rá, hogy milyen jelentős és termékeny talaja van az idegenforgalom gondolatának és kezdjünk a szervezéshez.

Örömmel közöljük, hogy az idegenforgalom beindítását célzó gondolat mintegy első testetöltött megnyilatkozása lesz az a kicsi „Kalauz” amelyet a Székelység néhány héten belül ad ki. Székelyudvarhelyi Kalauz lesz a kis könyv, a külföldi Baedeker mintájára, részletes földrajzi, történelmi, gazdasági és társadalmi képe lesz a székely anyavárosnak: Székelyudvarhelynek.

Mutatni akarja azt a bizakodást, amivel a Székelység gárdája néz a jövőbe és dokumentálja azt a kezdeményező és szívósan kitartó munkát, amit a Székelység megalapítása óta kifejtett. Erős hittel indítja útjára majd a „Kalauz”, amely hű barátja és utmutatója lesz az idegennek, aki először keresi fel a Székelyföldet, hogy annak szépségein gyönyörködve, felejthetetlen élményeknek legyen birtokosa és a Székelyföld gyönyörűségeinek mindig lelkes szószólója.

los városon kívül örömmel karolta fel a város mindenrétegű közönsége.

Az első bizottsági ülést most tartotta meg a bizottság Faroga Viktor polgármester elnöke alatt. A szükséges tennivalókon kívül megalakították a különböző albizottságokat. A propaganda bizottságban referens Részegh Viktor lapszerkesztő, h. polgármester. Tagjai dr. Hirsch Hugó főorvos, Bartalis Ágost ny. főszolgabíró, Albert István és Ferenc Gyárfás hírlapírók. A furdóbizottság referense Hellwig Vilmos banktisztviselő. Tagjai: Ajvász Jenő gyógyszerész, Holló Gábor banktisztviselő és Péter József ny. jegyző Csíkcsicsó. A városi szépirodai bizottság referense Frank Miklós mérnök. Tagjai: Schmidt József erdőmérnök, Nagy Imre festőművész, dr. Debu Ilarie ügyvéd. A közegészségügyi bizottság referense dr. Nagy András orvos, tagjai dr. Balássy Kálmán főorvos, dr. Tincu orvos és Löffler Marcell gyógyszerész. A sportbizottság referense Cristescu ePtre ezredes. Tagjai: dr. Veress Sándor ügyvéd, Trohán Antal kereskedő és Potoczky Pál. A turisztikai bizottság referense Vámszer Géza főgimn. tanár. Tagjai: Aladics Zoltán mérnök, Imets Ákos vm. jegyző és ifj. Máyer János járási tisztviselő. Idegenforgalmi iroda létesítését is kimondották. Ennek referense Biró József ipartestületi elnök. Tagjai: Bermann Márkus, Solyomossy Károly kereskedők és Fenke Ferenc órák és ékszerész.

Megbízták az irodát megfelelő prospektus elkészítésével és a bel- és külföldi propaganda beindításával. Az iroda helyisége az ipartestületben lesz. Ezután, már most felhívja a bizottság azokat, akik úgy a városban, mint a falvakban különböző idegen nyelveket beszélnek, hogy címüket jelentsék be az irodához. Egyben a „fizető vendég” akciót is az iroda figyelmébe ajánlotta.

HOMORÓD FURDÓ FELLENDÜLÉSE. Erdély szerte ismert furdó Homoród. A nehéz gazdasági helyzet következtében mintha visszaesett mutatott volna, azonban most az igazgatóság a furdó jövőbeli fejlesztése céljából strandot és tennispályát létesít Homoródon, hogy ezzel is kedveskedjen a messzi idegen városból idejövő nyaraló közönségnek. Ezenkívül egy leánypanziót is létesít és elváltól 16-18 éves leányokat — szülő nélküli nyaralásra.

SPORT

Ma, szerdán Bocskai-Crisana mérkőzés Nagyváradon

A nagyváradi Crisana szerdára, azaz május 10-re nagyszerű sportprogramról gondoskodott. Mint tegnapi számunkban már említettük, a debreceni Bocskai futballesapatát látja vendégül. A Bocskai az utóbbi időben sikert-sikerre halmoz. Megverte a Hungáriát és az Ujpestet és egy nagyszerű német turát bonyolított le. Vasárnap a Ferencvárostól csak minimális gólkülönbséggel (1:0) kapott ki, habár a mutatott játék alapján győzelmet érdemelt volna. A Bocskai csatársora mondhatni egyenlő a magyar válogatottal. Markos, Teleki, Engelhardt (Eöri) a legutóbbi osztrák-magyar (1:1) mérkőzésen is játszottak. A fedezetsorból Moore már volt válogatott, míg Palotást is már többször kombinálták. Fehér kapus is védte már a válogatott hálóját. A csapat való-

színűleg a következő felállításban fog szerepelni: Fehér, — Vágó, Janzós, — Palotás, Moore, Keviczky, — Markos, Vince, Teleki, Eöri, Hevesi. Teleki játéka még bizonytalan.

A Crisana megerősített csapattal veszi fel a küzdelmet a Bocskaival. Játsszani fog a csapatban Dobra, az aradi Gloria CFR nagyszerű formában lévő csatára, (akit most a válogatottba kombinálnak), azonkívül kölcsönkérnek négy NAC-csatárt is. A felállítás tehát a következő: Püllök, — Bulzan, Romanescu, — Pintye, Karlach, Szőke, — Glanczmann, Kovács, Dobra, Bodola, Kocsis. A csapat ebben az összeállításban nagy játékerőt képvisel és minden remény meg van rá, hogy megállíja a helyét a kitünő debreceni profikkal szemben is.

Davis Cup küzdelmek

Az 1933-ik év a Davis Cup huszonnyolcadik éve. Kezdetben csak Amerika és Anglia küzdött a kupáért, majd lassankint kapcsolódott bele a többi nemzet. Az idén a nevezések számát tekintve, beállították a rekordot: 1928-ban és 1933-ban egyaránt 33 nemzet jelentkezett. Ez a Davis Cup hatalmas jelentőségét is mutatja. Eddig Amerika 10, Ausztrália 6, Anglia 5, Franciaország 6 alkalommal győzött. A mostani védő Franciaország.

A mérkőzéseket két zónában rendezik meg. Az összes európai államok, valamint Japán, India, Délafrika, Ausztrália az európai zónában játszik, a többiek az amerikai zónában, amely két csoportra oszlik, északra és délre. A zónagyőztesek Európában mérkőznek meg a zónadöntőben. A kikerülő győztes kerül szembe a „challenger round”-ban a kihívási fordulóban a védő Franciaországgal, amely szerzett jogánál fogva nem köteles részt venni az előmérkőzéseken.

Magyarország, amely mint tegnap megírtuk 5:0 arányban vesztett Japánnal szemben, a legjobban 1929-ben szerepelt a Davis Cupban, amikor is csak az elődöntőben esett ki Angliával (2:3) szemben. Norvégiát 4:1, Monacot 3:2, Hollandiát 3:2 arányban verte meg.

Vasárnap a japán-magyar mellett még több D. C. mérkőzést is lebonyolítottak. Ezek az eredmények a következők:

A német-egyiptomi Davis Cup mérkőzés a németek 5:0 arányú győzelmével végződött.

Hollandia 3:1-re győzött Lengyelország ellen.

A Koppenhágában az Írország-Dánia mérkőzés első napjának eredménye 1:1. Anker Jakobsen (dán) 3:6, 2:6, 6:4, 8:6, 6:3 arányban győzött Mc. Weagh ellen, Rogers 8:6, 6:2, 6:2 Ulrich ellen.

Bruxellesben Ausztria 2:0-ra vezet Belgium ellen.

Mexiko Cityben az USA a párost is megnyerte s így 3:0 arányban vezet Mexikó ellen az északamerikai zónában.

Pelle István fényes gyakorlatokat mutatott be Győrött. Pelle István, a magyar sport büszkesége szombaton Győrött vendégszerepelt. A magyar tornászvilágbajnok Fetscher Antal megyéspüspöknek volt a vendége. Délután a *Giesswein* Sándor-cserkészcsapat rendezett tornaünnepséget, amelyen Pelle István bemutatta szebbnél-szebb gyakorlatait.

Vidéki főmegebizottaink: Arad: Brunner Lajos, Str. Bucur (Eötvös) 7. Brassó: Paulusz Ferenc Közép-utca 59. — Bukarest: Jávör Béla, Str. Matei Basarab 10. — Csíkszereda: Albert István. — Gyergyószentmiklós: Ferenczy Árpád. — Kézdivásárhely: Földi István, Piata Reg. Maria 24. — Kolozsvár: Rencz Antal, Karitászkönyvkereskedés. — Temesvár: Missió kegytárgyüzlet, Püspöki-palota, Str. Lonovics 1. — Zsilvölgyi képviselő: Molnár Sándor, Petroseni. — Magyarországi képviselő: Dr. Léber János, Budapest, I. Fehérvári-út 78. Telefon aut. 58-8-53. — Minden lapunkkal kapcsolatos ügyben tessék nevezettekhez, vagy a többi városokban lévő bizományosainkhoz fordulni.

Kiadja az Erdélyi Lapok Lapkiadó Rt.

Belföldi sporteredmények:

Nagyszalonta. ATE komb.—NSC 3:2 (0:1). Góllövők: Csányi (2), illetve Bereczky.

Szatmár. Phönix—Barkochba 2:0 (1:0). Góllövő: Abrudán (2). A Phönix a szerdai nagykarolyi mérkőzésre való tekintettel nem nagyon erőltette meg magát.

Nagykaroly. Seini—Kolping (Nagykaroly) 1:0 (1:0). Másodosztályú mérkőzés.

Máramarosziget. MSE—Astra (Maramures) 0:0. Sámson—Visoi SC 3:0 (1:0). A szigeti bajnokság szerdán dől el a MSE—Sámson-mérkőzésen. Jelenleg a Sámson vezet.

Dézs. Somes CFR—Hagibor (Kolozsvár) 2:2 (1:1). Góllövők: Deák, Szilágyi, illetve Barabás és Meister.

Gyergyószentmiklós. Sepsiszentgyörgyi SMTE—Gyergyószentmiklósi Liceum 0:0.

Székelyudvarhely. Székelyudvarhelyi Kolping—Gyergyószentmiklósi Kolping 2:0 (0:0). A hazai bíró sokat segített a székelyudvarhelyi csapatnak.

Marosvásárhely. Dácia (Dicsőszentmárton) —MSE 1:1 (1:0).

Lugos. Kinizsi—LMTE 2:1 (0:1).

Resica. RMTE—UDR 3:1 (2:1). Meglepetés a munkás csapat győzelme a jó hírű UDR ellen.

Lupény. Lupeni SC—Lonea SC 6:3 (3:2). Két bányászcsapat bajnoki találkozója. Peringul CFR—Petriilla 6:1 (3:1).

Brassó. IAR—Izvorul 11:0 (3:0), Olimpia—Ivria 1:0 (1:0), Astra—BMTE 1:0 (0:0). Meglepetés. Elsőosztályú bajnoki mérkőzések.

Ploesti. Juventus—Tricolor 4:1 (1:1). A bukaresti Juventus, amely már megszerezte a főváros bajnokságát, biztosan verte a nemzeti bajnokságban szereplő ellenfelet.

Az Európa Kupa állása. Vasárnap délután Olaszország már második Európa Kupa mérkőzését játszotta Firenzében Csehszlovákia ellen és mint megírtuk, Ferrari és Schiavio góljaival 2:0 arányban legyőzte. A Kupa jelenlegi állása a következő:

Olaszország	2	2	0	0	5:0	4
Csehszlovákia	1	0	0	1	0:2	0
Svájc	1	0	0	1	0:3	0
Magyarország	—	—	—	—	—	—
Ausztria	—	—	—	—	—	—

Magyar ökölvívók győzelme Németországban. Brünnből jelentik: A magyar —morva válogatott ökölvívómérkőzés a magyarok 9:7 arányú győzelmével végződött.

A magyarországi Szent Korona Kupa-mérkőzésen a közép válogatott csapat Szolnokon 4:2-re verte Északot. Pécsen Dél 2:0 arányban győzött Délnyugat ellen.

Magyar víziló utánpótlás válogatott—német válogatott 5:5 (2:4). A 2x15 perces játékidő alatt nagyszerű és kemény-iramu küzdelem alakult ki. Mehlberg bíró botrányosan rosszul vezette le a mérkőzést. A legjobb magyar embereket egymásután állította ki. A két csapat a következő összeállításban szerepelt. **Utánpótlás:** Mezei, — Molnár, Laki, — Hazai, — Rajki, Brandi, Bozsi. — **Németország:** Eckstein I., — Eckstein II., Schürger (Gunst), — Haas, Hauser, Schwartz, Schulze. A gólok sorrendje: Hazai, Schulze, Gunst, Bozsi, Schulze, Gunst, Rajki, Brandy, Schulze és Brandy. A magyar csapat játékaival mindenki meg volt elégedve. A fiatal magyar vízilózó szombaton 7:2 (2:0) arányban győztek Berlinben a Weisensee 97 ellen.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény.

Alkalmazás

Önállóan dolgozni tudó cukrászsegédet felvesz. Molnár cukrászda Regele Ferdinánd 26.

Perfekt német gyors- és gépirónó nagy gyakorlattal, mielőbbre állást keres, lehetőleg Erdélyben. Cím: Teufel Margit Merfisoara, jud Timis.

Adás-vétel

Használt fürdőkad eladó. Ritoók-u. 16. sz.

Pénzhez jut, ha eladó tárgyait 25 év óta fennálló, megbízható és hírneves cégemhez adja bizományba. Tökéletes vagyoni garancia! Gyors lebonyolítás! Megfelelő azonnal kifizetek. Szőnyeget, porcelánt, ezüstöt vásárolok. Sternberg, Főut 14.

Veszek

megbízóm részére készpénzért betétkönyveket és lejárt piculást. (Nagyvárad Tkp. és Marmorosch bankkönyveket is.)

Eladók

sürgősen nagy engedménnyel **Industria-bank**, Bihar megyei Tkp., Polgári Tkp., Lakarékösségi, Lezámitolóbank és Katolikus Népszövetségi betétkönyvek.

Jelenkezések mindennap csakis délután 5 órától Faragónál, Cuza Voda 43.

Eladó építési eszközök, anyagok

állványpallók, kecskelábak, kapcsok, cserepek, mész stb. **Szatrill Ferenc** Nagyvárad. Ritoók Zs. u.

A kiadóhivatal üzenetei

Takó Tamás. Köszönettel nyugtázzuk az előfizetési díjat, július 1-ig van rendezve előfizetése.

Szell Olga. Félévi előfizetési díját köszönettel nyugtázzuk.

Lakás

A Városliget végén két-szobás lakás olcsón kiadó. Str. Codrilor 11.

Kiadó. Kétszobás, modern, erkélyes, emeleti lakás azonnalra. Körös-utca 15. sz.

Emeleti udvari 2 szoba, konyha, fürdő szoba azonnal kiadó Str. Moldova (Kálvária) 18.

Háromszobás lakás fürdőszobával 1500. leírt Templom-u. 34 alatt azonnalra kiadó.

Modern kétszobás és háromszobás lakás májusra kiadó. Strada Mihail Sorbul (Széles-u.) 11. sz.

Telek eladó! Ugyanott külön épületben 1 szoba, konyha, kiadó. Petru Rareş 12. (Péter-u.)

Kiadó elegánsan burtozott külön bejáratu szoba, Szaniszló-u. (Bratianu) 21.

Két szobás modern lakás aug. 1-re kiadó. Szaniszló-u. 27.

Különléle.

Német, francia társalgást zongora oktatást ad nyaralással kapcsolatosan előkelő uri család. Cím: I. B. Oradea, Str. Ciorogariu (Uri-u.) 24. I. emelet, ajtó 11. sz.

Ismételten felhívom a figyelmet arra, hogy egy szép fajkutyát tévedt be hozzám hónapokkal ezelőtt. Jogos, igazolt tulajdonosa elviheti. Cím a kiadóban.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea (Nagyvárad) Str. Carol II. No. 5.